

تحليل بازار نفت و چشم اندازاتی

معاونت سرمایه گذاری
شهریور ماه ۱۴۰۴

تامین سرمایه بانک ملت
mellat investment bank

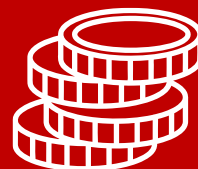
فهرست مطالب

بخش ۵:
چشم انداز جهانی نفت
BP

بخش ۴:
چشم انداز جهانی
نفت eia

بخش ۳:
بررسی جایگاه و نقش
نفت در اقتصاد ایران

بخش ۲:
نفت در جهان

بخش ۱:
تصویر کلان انرژی در
جهان

بخش ۱: تصویر کلان انرژی در جهان

- چگونگی تغییر ترکیب انرژی اولیه در جهان طی قرن‌ها
- ترکیب مصرف انرژی جهان در گذر زمان
- مصرف سرانه انرژی جهان

با اوج ملت همیشه در اوج

- صندوق درآمد ثابت | صدور ابطالی
- با ضمانت نقدشوندگی بانک ملت
- سود روزشمار ■ معاف از مالیات ■ ۷/۲۴

farasood.ir

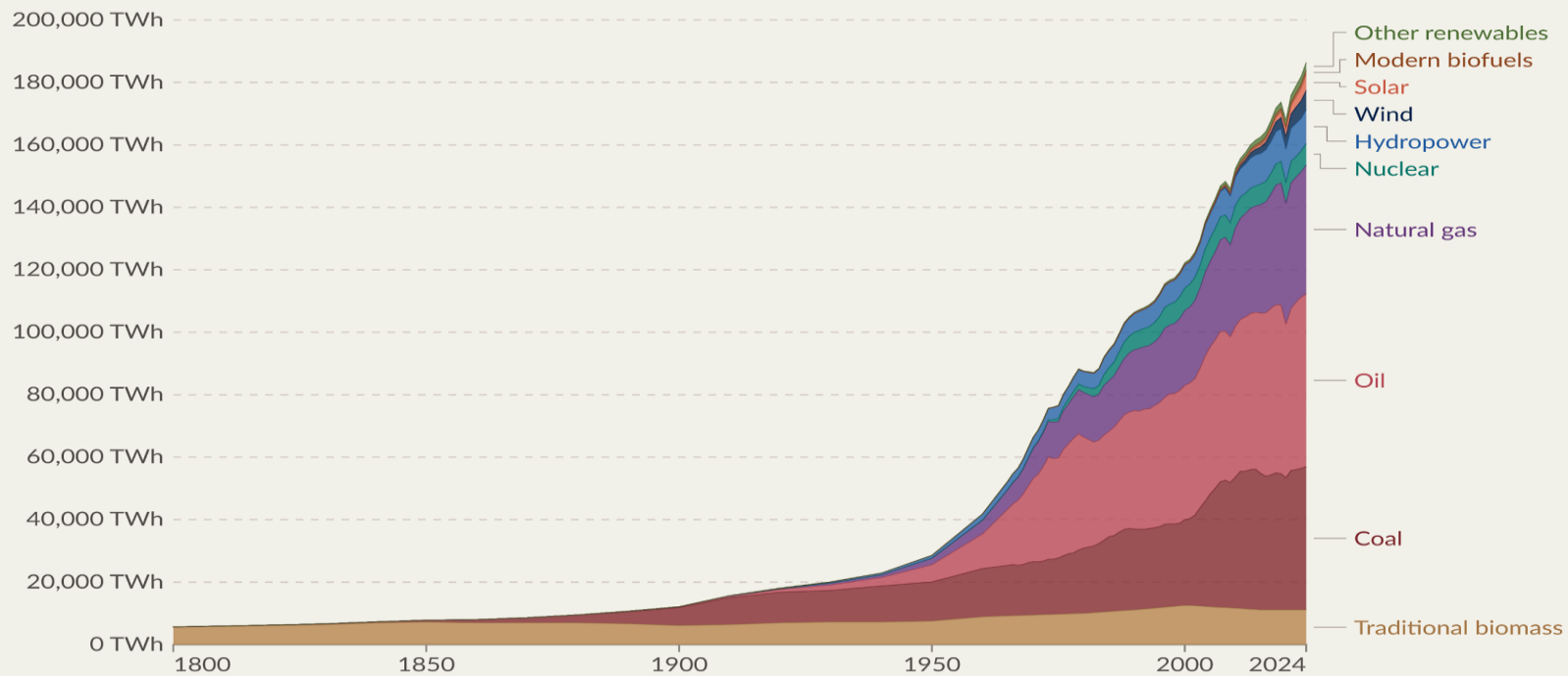
شروع سرمایه‌گذاری در

چگونگی تغییر ترکیب انرژی اولیه در جهان طی قرن‌ها

Global primary energy consumption by source

Primary energy¹ is based on the substitution method² and measured in terawatt-hours³.

Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2025); Smil (2017)

Note: In the absence of more recent data, traditional biomass is assumed constant since 2015.

OurWorldinData.org/energy | CC BY

منبع:

Energy Institute - Statistical Review of World Energy (۲۰۲۵); Smil (۲۰۱۷)

❖ قرن ۱۹ و قبل از انقلاب صنعتی:

منبع غالب انرژی: زیست‌توده سنتی (چوب، ضایعات کشاورزی، ذغال)

❖ میانه قرن ۱۹:

با انقلاب صنعتی، استفاده از ذغال‌سنگ افزایش یافت

آغاز رشد صنعتی و تولید انرژی گسترده

❖ اواخر قرن ۱۹ تا اوایل قرن ۲۰:

منابع جدید به ترکیب انرژی اضافه شدند:

• نفت

• گاز طبیعی

• برق‌آبی

❖ دهه ۱۹۶۰:

انرژی هسته‌ای به ترکیب جهانی انرژی اضافه شد

❖ دهه ۱۹۸۰:

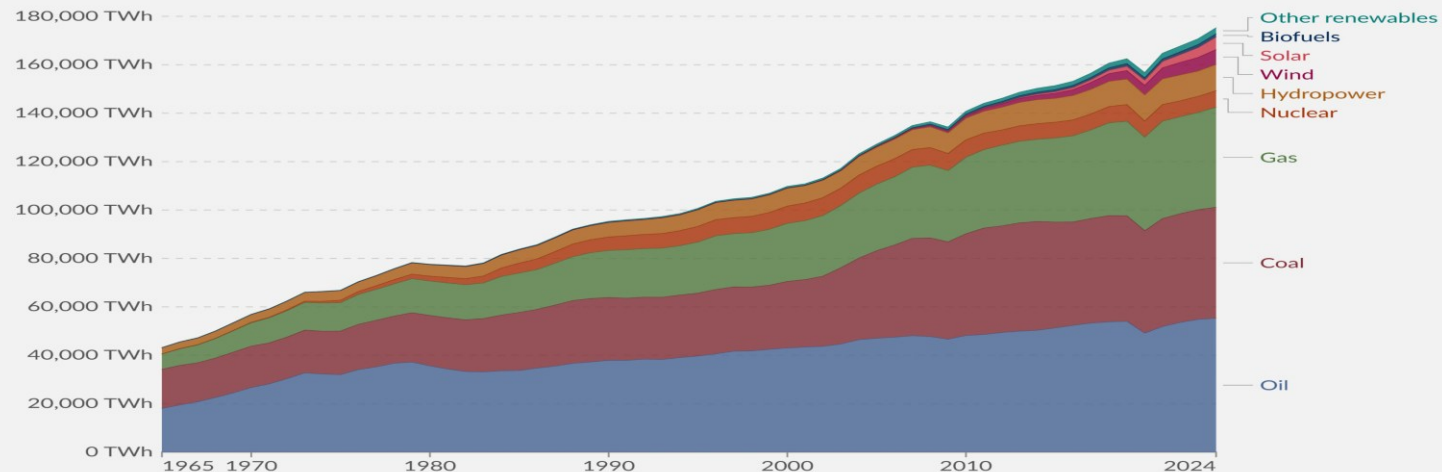
ورود انرژی‌های تجدیدپذیر مدرن:

خورشیدی

بادی

Energy consumption by source, World

Measured in terms of primary energy¹ using the substitution method².

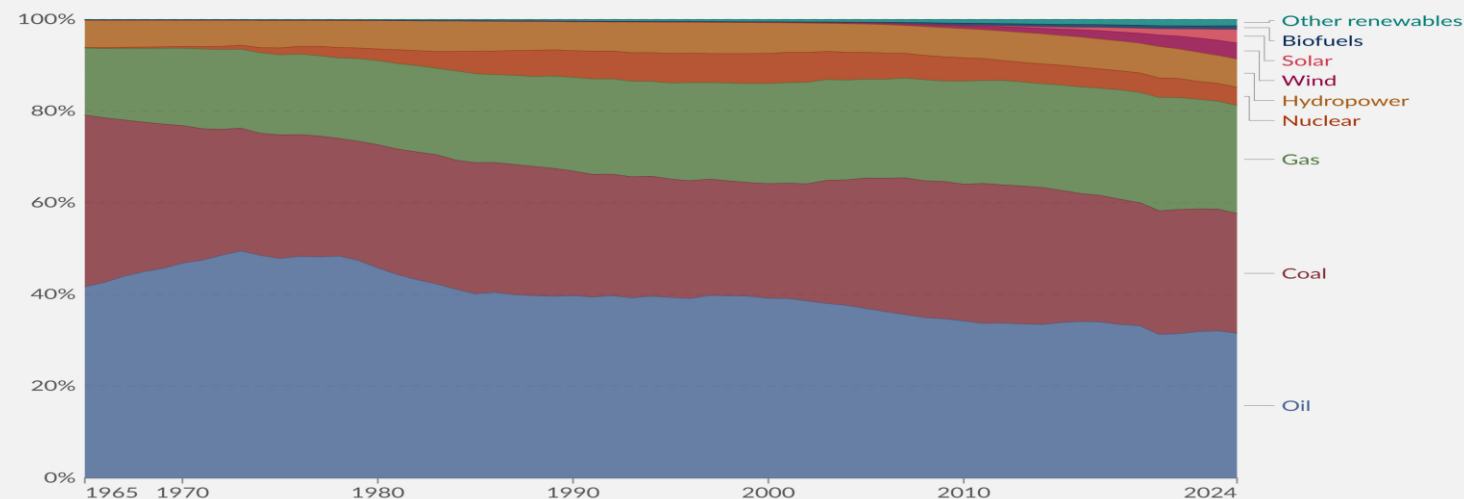
Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2025)

Note: "Other renewables" include geothermal, biomass, and waste energy.

OurWorldinData.org/energy | CC BY

Energy consumption by source, World

Measured in terms of primary energy¹ using the substitution method².

Data source: Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2025)

OurWorldinData.org/energy | CC BY

منبع:

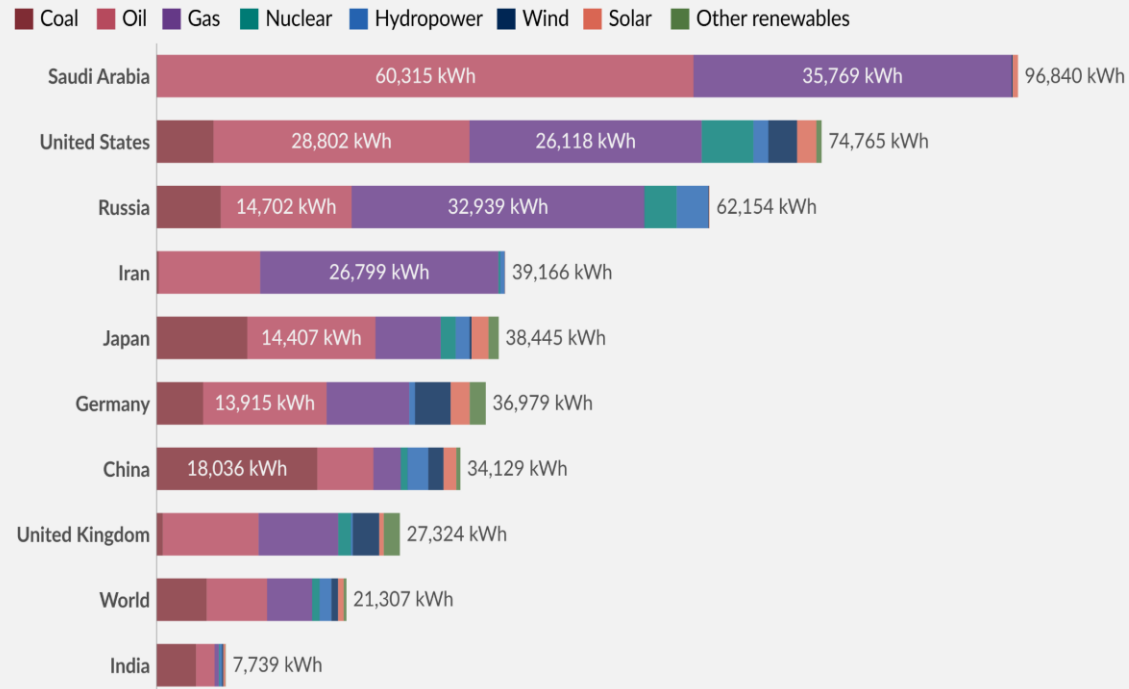
Energy Institute - Statistical Review of World Energy (۲۰۲۵)

در گذر زمان ترکیب مصرف انرژی جهان

- نفت: بزرگ‌ترین منبع انرژی جهانی
- زغال‌سنگ و گاز: منابع مهم بعدی
- برق‌آبی: نقش کلیدی در تولید انرژی پاک
- منابع تجدیدپذیر نوظهور: خورشیدی، بادی، زیست‌توده و زمین‌گرمایی
- دیگر تجدیدپذیرها: انرژی موج و جزر و مد

Per capita primary energy consumption by source, 2024

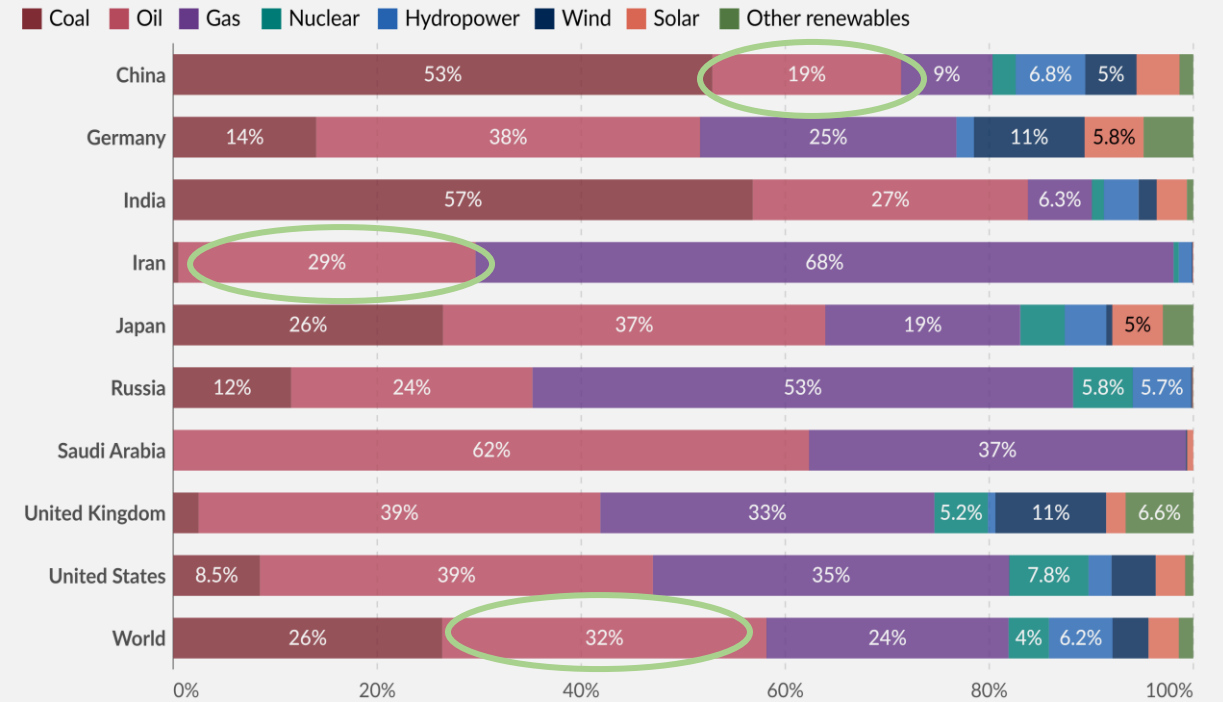
Primary energy¹ is measured in kilowatt-hours² per person, using the substitution method³.

Our World in Data

Per capita primary energy consumption by source, 2024

Primary energy¹ is measured in kilowatt-hours² per person, using the substitution method³.

Our World in Data

منبع:
Energy Institute - Statistical Review of World Energy (۲۰۲۵); Population based on various sources(۲۰۲۴)

بخش ۲: نفت در جهان

- نفت و اهمیت آن در اقتصاد و صنعت جهانی
- سهم نفت در تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی
- ذخایر اثبات شده نفت
- روند تغییر ذخایر اثبات شده نفت
- ۱۰ تولیدکننده و مصرف کننده برتر نفت و سهم آن ها از کل تولید جهانی نفت
- قیمت جهانی نفت
- قیمت بهای تمام شده نفت
- جدول مقایسه Break-even نفت

نفت و اهمیت آن در اقتصاد و صنعت جهانی

صنعت پتروشیمی:

- **ماده خام:** نفت ماده‌ای حیاتی برای تولید انواع مواد شیمیایی، پلاستیک‌ها، کودها و دیگر محصولات روزمره است.
- **تولید صنعتی:** بسیاری از صنایع برای فرآورده‌های تولیدی خود به محصولات مشتق‌شده از نفت وابسته‌اند.

تأثیر اقتصادی:

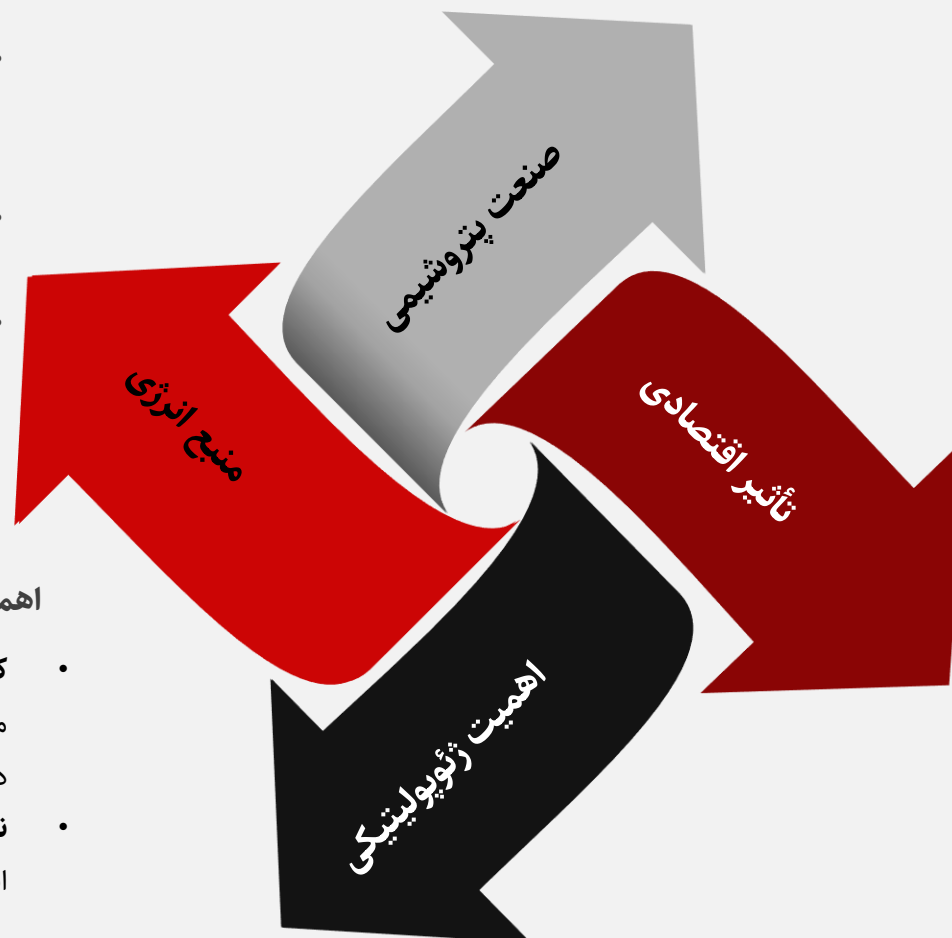
- **تجارت جهانی:** نفت یکی از کالاهای عمده تجارت جهانی است و نوسانات قیمت آن تأثیر قابل‌توجهی بر تراز تجاری و اقتصاد کشورها دارد.
- **اشتغال:** صنعت نفت نیروی انسانی زیادی را به کار می‌گیرد و سلامت این صنعت مستقیماً بر اشتغال و رشد اقتصادی تأثیر می‌گذارد.

منبع انرژی:

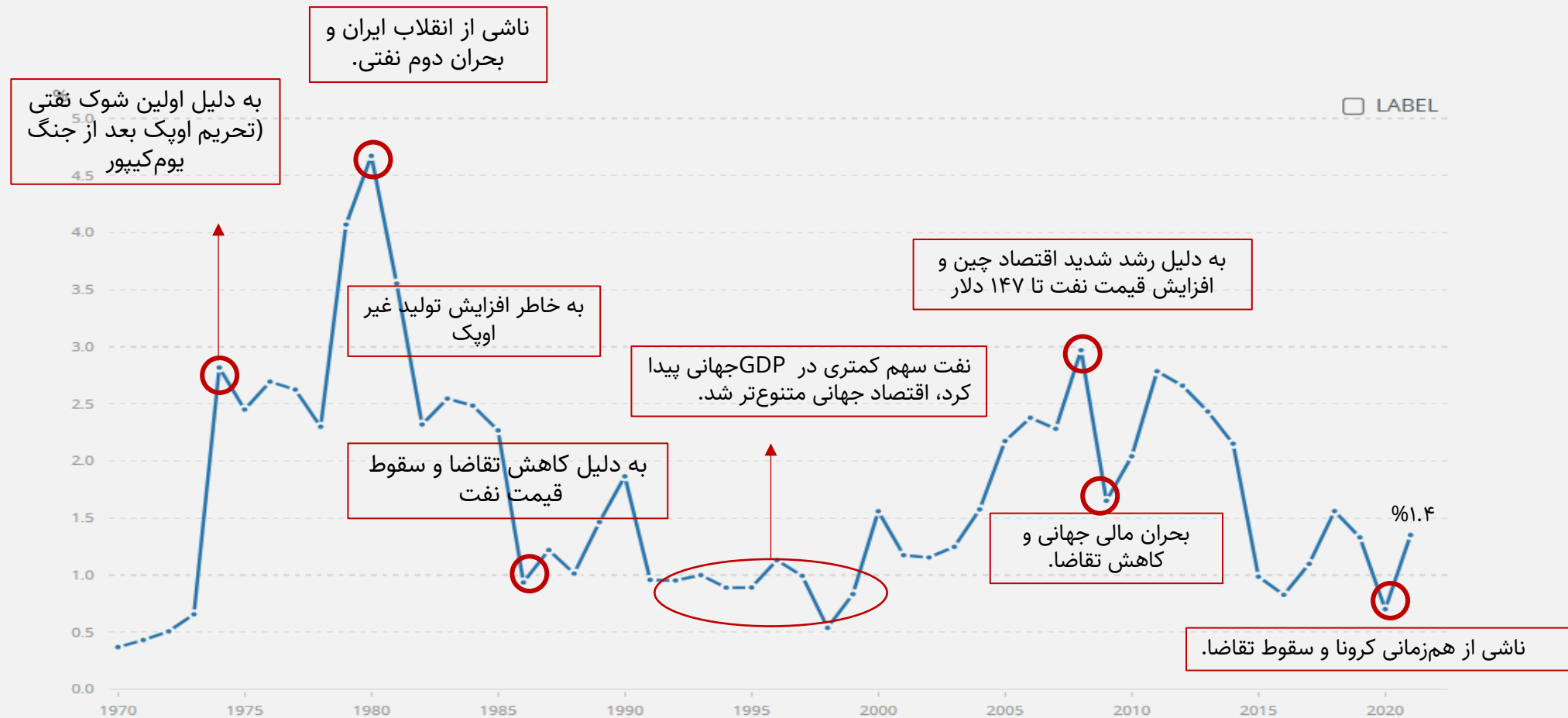
- **حمل‌ونقل:** نفت سوخت اکثریت وسایل حمل‌ونقل جهانی، از جمله خودروها، کامیون‌ها، هواپیماها و کشتی‌ها را تأمین می‌کند.
- **گرمایش:** برای گرمایش منازل، ساختمان‌ها و فرآورده‌های صنعتی استفاده می‌شود.
- **تولید برق:** نیروگاه‌های نفتی در تولید برق نقش دارند.

اهمیت ژئوپولیتیکی:

- **کنترل منابع:** کشورهای تولیدکننده نفت به دلیل اهمیت این منبع، نفوذ قابل‌توجهی دارند و تأمین نفت یکی از عوامل کلیدی در روابط بین‌الملل است.
- **نوسانات قیمت:** تغییرات قیمت نفت می‌تواند باعث بی‌ثباتی اقتصادی و تأثیر بر قدرت جهانی شود.

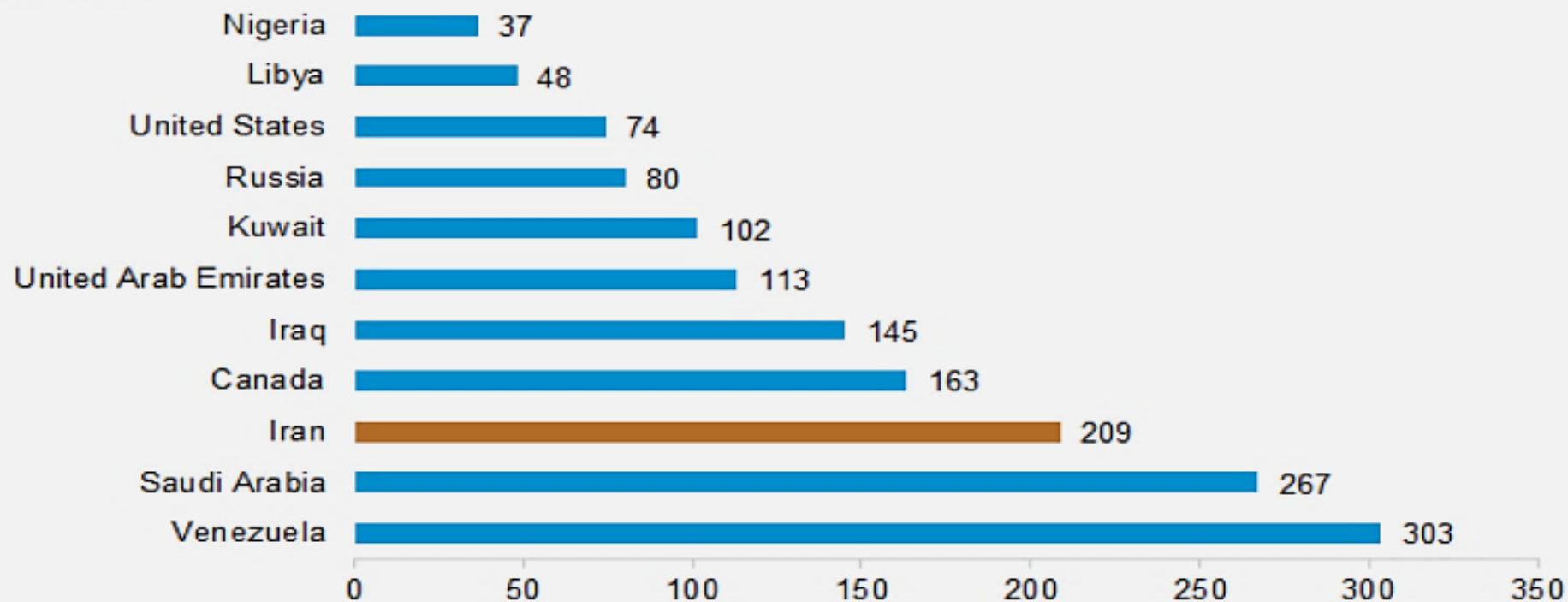
سهم نفت در تولید ناخالص داخلی GDP جهانی

ذخایر اثبات شده جهان (۲۰۲۴)

Figure 1. Largest proved reserve holders of oil, 2024

billion barrels

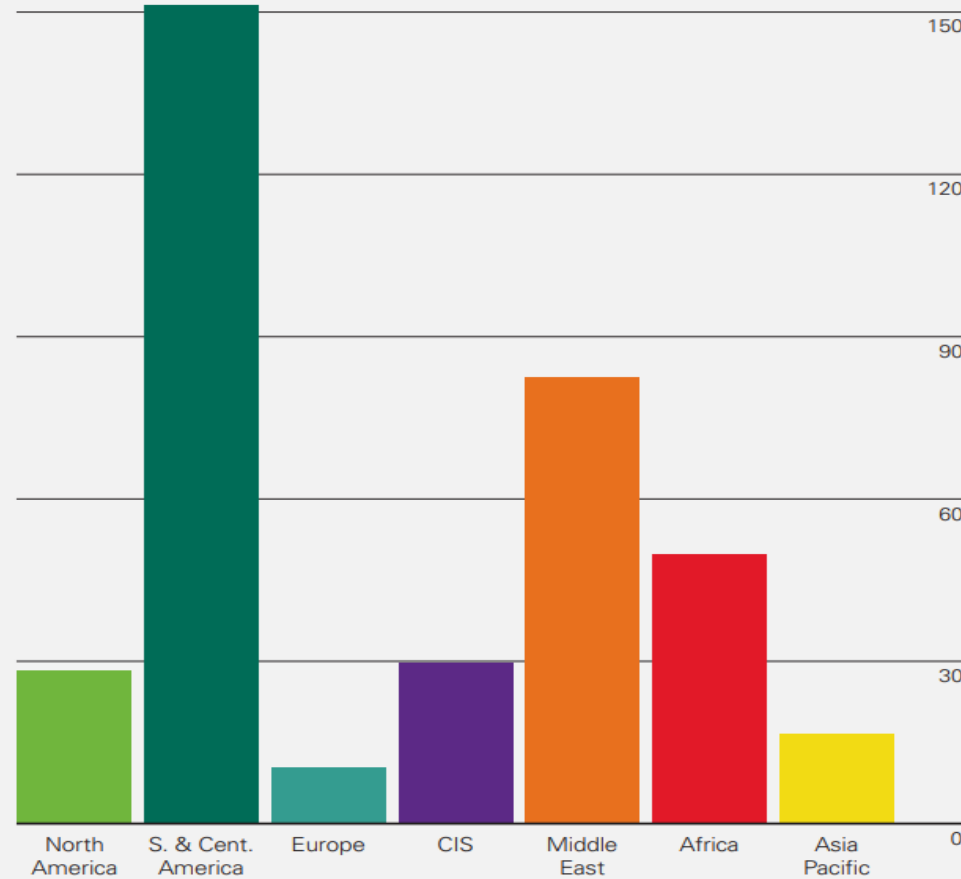
Data source: *Oil & Gas Journal*, December 2023

Note: Oil reserves include crude oil, condensates, natural gas liquids, and oil sands.

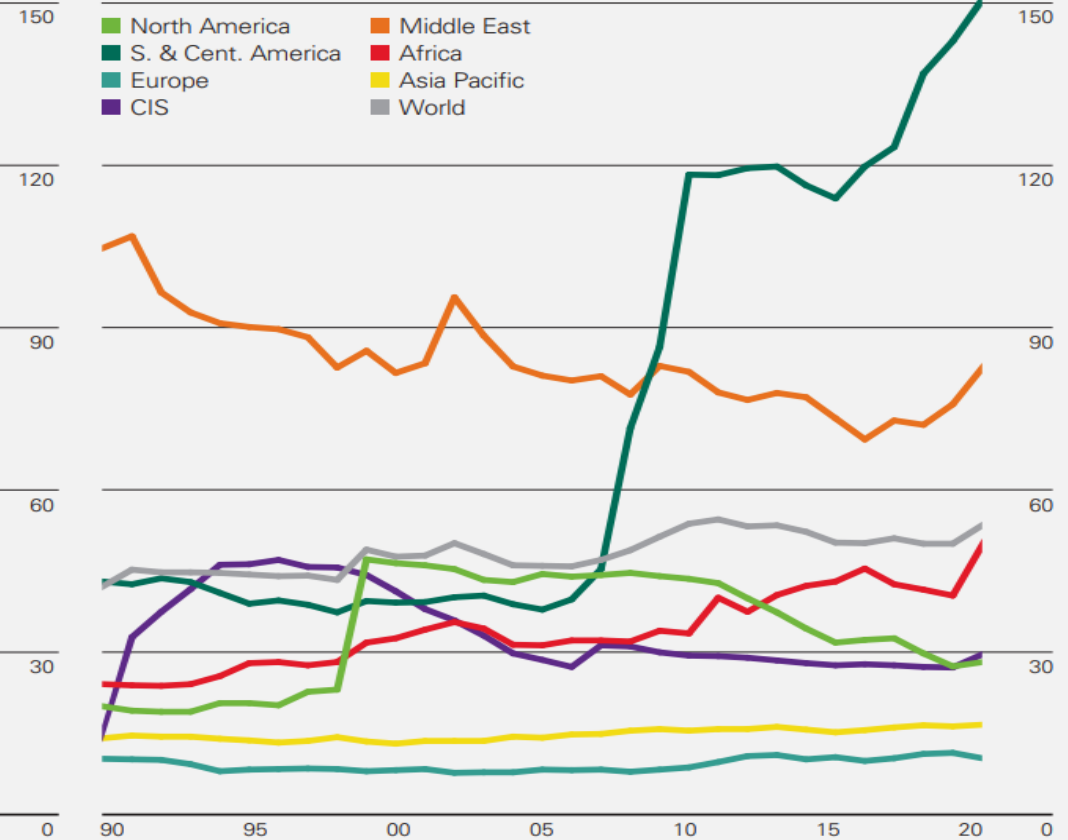
Reserves-to-production (R/P) ratios

Years

2020 by region

History

۱۰ تولیدکننده برتر نفت و سهم آن‌ها از کل تولید جهانی نفت (۲۰۲۳)

کشور	میلیون بشکه در روز	سهم از کل جهان
ایالات متحده	۲۱.۹۱	۲۲٪
عربستان سعودی	۱۱.۱۳	۱۱٪
روسیه	۱۰.۷۵	۱۱٪
کانادا	۵.۷۶	۶٪
چین	۵.۲۶	۵٪
عراق	۴.۴۲	۴٪
برزیل	۴.۲۸	۴٪
امارات متحده عربی	۴.۱۶	۴٪
ایران	۳.۹۹	۴٪
کویت	۲.۹۱	۳٪
مجموع ۱۰ کشور برتر	۷۴.۵۹	۷۳٪
کل جهان	۱۰۱.۸۱	۱۰۰٪

۱۰ مصرف کننده برتر نفت و سهم آن‌ها از کل تولید جهانی نفت (۲۰۲۲)

کشور	میلیون بشکه در روز	سهم از کل جهان
ایالات متحده	۲۰.۰۱	۲۰٪
چین	۱۵.۱۵	۱۵٪
هند	۵.۰۵	۵٪
روسیه	۳.۶۸	۴٪
عربستان سعودی	۳.۶۵	۴٪
ژاپن	۳.۳۸	۳٪
برزیل	۳.۰۳	۳٪
کره جنوبی	۲.۵۵	۳٪
کانادا	۲.۴۱	۲٪
آلمان	۲.۱۸	۲٪
مجموع ۱۰ کشور برتر	۶۱.۰۸	۶۱٪
کل جهان	۹۹.۹۵	۱۰۰٪

قیمت جهانی نفت (دلار)

تحلیل روند:

افزایش شدید از ۲۰۰۶ تا ۲۰۰۸

از حدود ۵۶ دلار در ۲۰۰۶ به اوج ۹۹.۶۷ دلار در ۲۰۰۸ رسید. (احتمالاً به خاطر رونق اقتصادی قبل از بحران مالی جهانی).

سقوط در ۲۰۰۹

بعد از بحران مالی جهانی، قیمت به ۶۱.۹۵ دلار رسید.

دوره ثبات و اوج دوباره (۲۰۱۱-۲۰۱۴)

در این سالها قیمت بین ۹۴ تا ۹۸ دلار در نوسان بود و سطح بالایی داشت.

سقوط بزرگ ۲۰۱۵-۲۰۱۶

قیمت از ۹۳ دلار در ۲۰۱۴ به ۴۸ دلار در ۲۰۱۵ و سپس ۴۳ دلار در ۲۰۱۶ کاهش یافت. (به دلیل مازاد عرضه و رقابت اوپک و شیل آمریکا).

بهبود نسبی ۲۰۱۷-۲۰۱۸

افزایش تا ۶۵ دلار اما دوباره در ۲۰۱۹ به حدود ۵۷ دلار رسید.

کرونا و سقوط تاریخی ۲۰۲۰

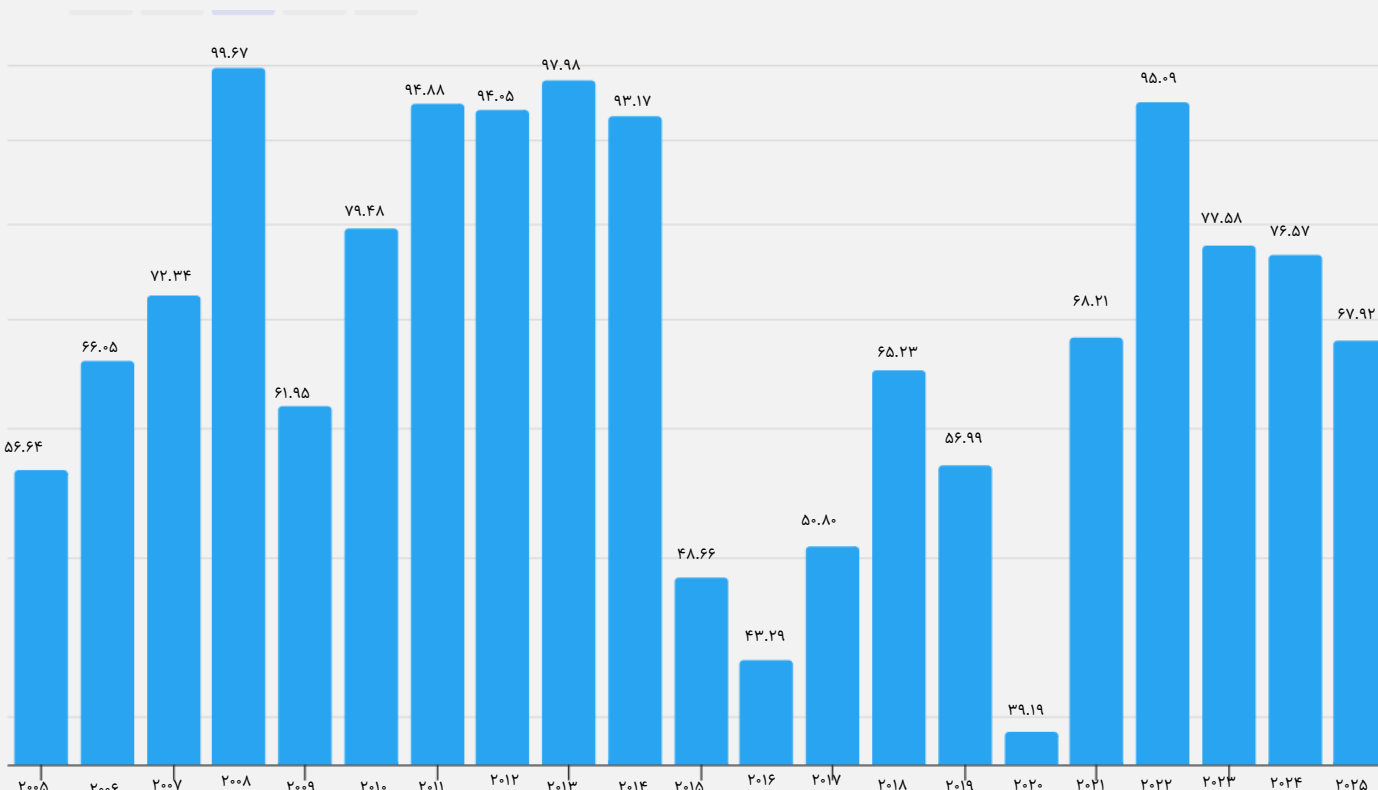
قیمت به کف ۳۹ دلار رسید (افت تقاضا به خاطر قرنطینه جهانی).

بازگشت شدید در ۲۰۲۱-۲۰۲۲

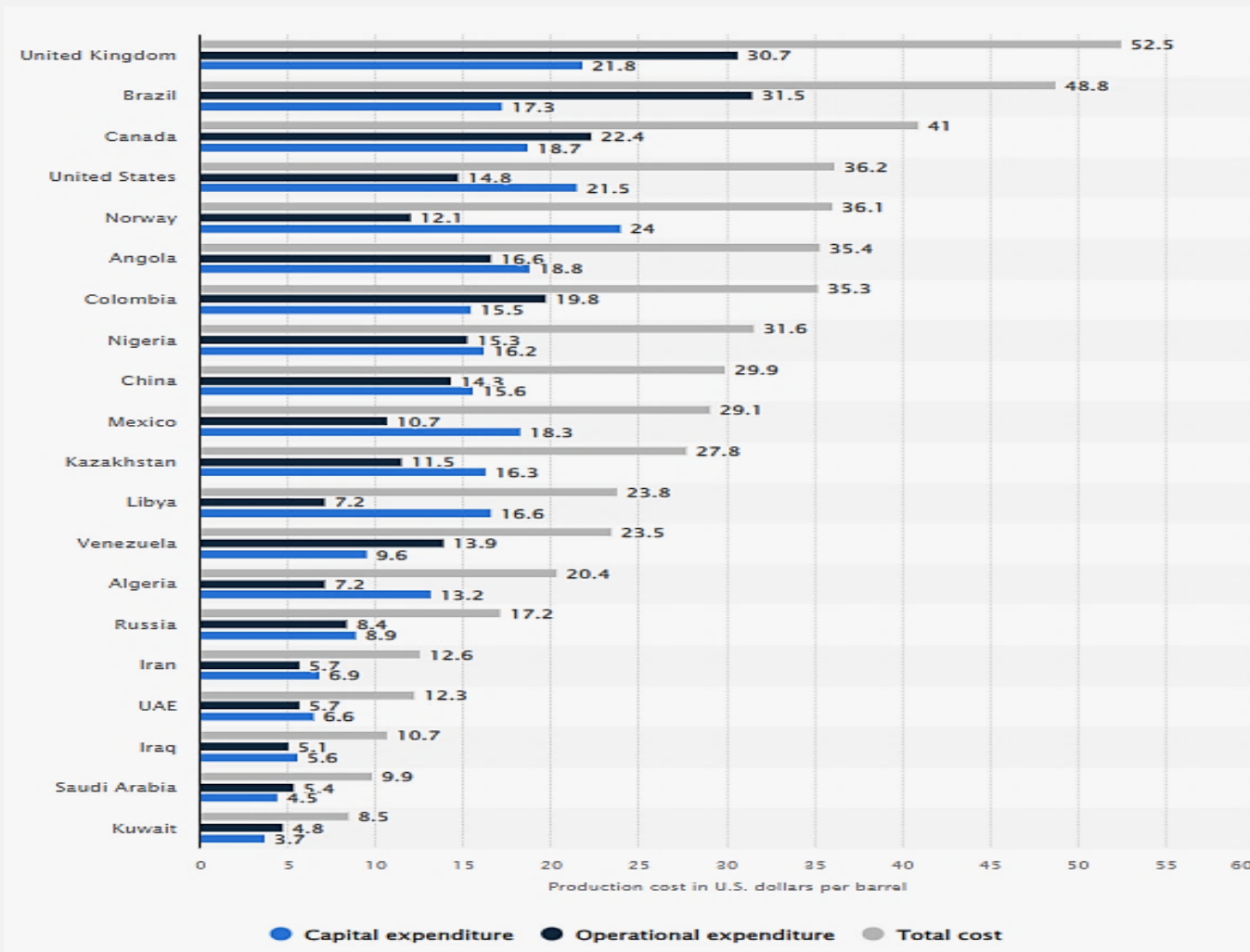
جهش تا ۹۵ دلار در ۲۰۲۲ (افزایش تقاضا پساکرونا + تنشهای ژئوپلیتیک مثل جنگ اوکراین).

کاهش ملایم ۲۰۲۳-۲۰۲۵

(پیشبینی یا برآورد) از ۷۷ دلار در ۲۰۲۳ به حدود ۶۷ دلار در ۲۰۲۵ کاهش پیشبینی شده است.

قیمت بهای تمام شده نفت (۲۰۱۶)

(in U.S. dollars per barrel)

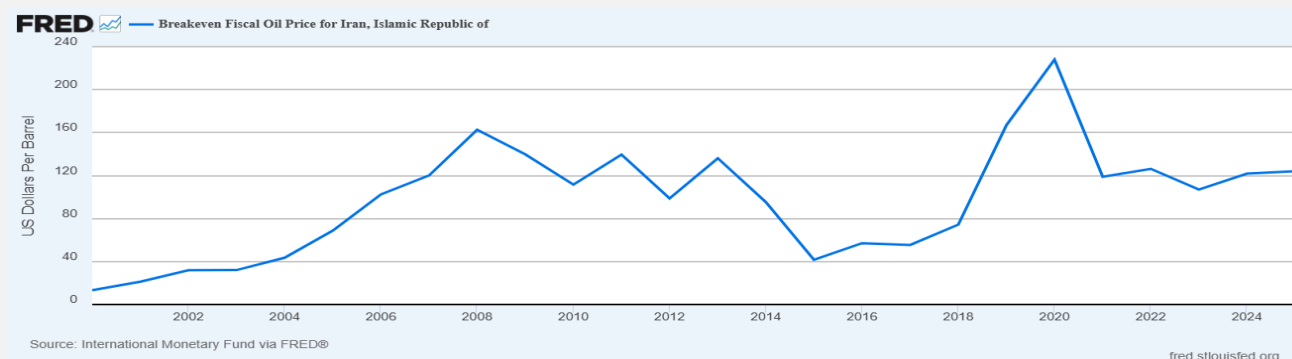

بهای تمام شده نفت امریکا

جدول مقایسه Break-even نفت (۲۰۲۴)

کشور	Cost Based Break-even	Fiscal Break-even	توضیح کلیدی
عربستان	۱۰ دلار	۹۱ دلار	تولید ارزان اما وابستگی شدید بودجه به نفت
ایران	۱۲-۱۵ دلار	۱۲۱ دلار (بسته به تحریم)	هزینه تولید کم، اما بودجه به شدت به نفت وابسته است
روسیه	۱۵-۲۰ دلار	۶۵-۷۵ دلار	بعد از جنگ اوکراین فشار روی بودجه بیشتر شد
آمریکا (شیل)	۴۵-۵۵ دلار	(بودجه فدرال وابسته نیست)	تولید گران، اما بودجه وابسته به نفت نیست

نمودار کشور ایران

Break-even هزینه‌ای = حداقل قیمت نفت برای سودده بودن تولید.

Break-even بودجه‌ای = حداقل قیمت نفت برای تراز شدن بودجه دولت.

بخش ۳: بررسی جایگاه و
نقش نفت در اقتصاد
ایران

اندوخته ملت اندوخته‌ای برای فردا

- صندوق درآمد ثابت | صدور ابطالی
- با ضمانت نقدشوندگی بانک ملت
- سود روزشمار ■ معاف از مالیات ■ ۷/۲۴

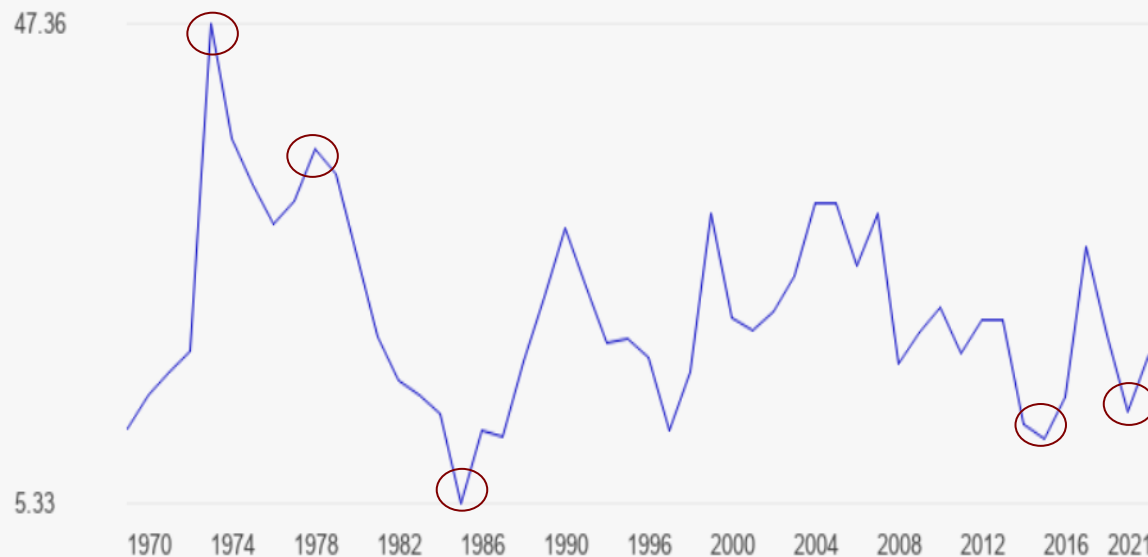
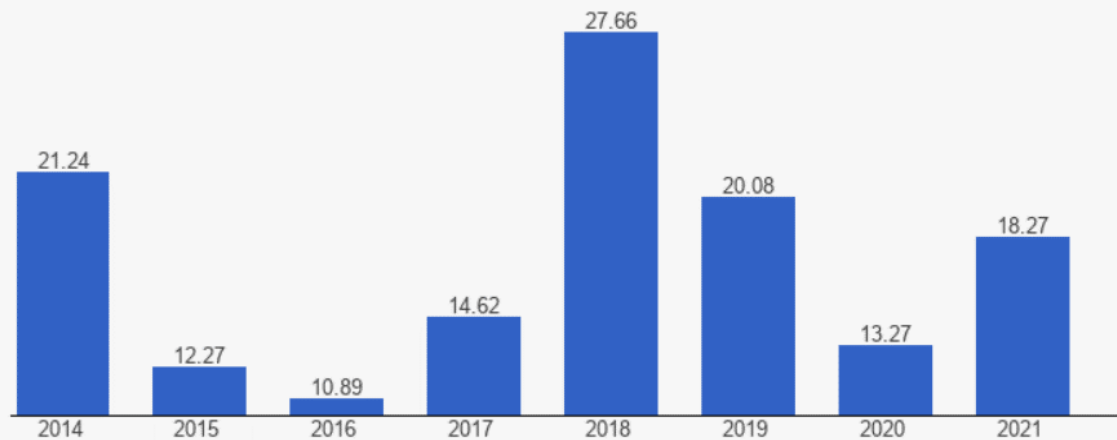
farasood.ir

شروع سرمایه‌گذاری در

اهمیت نفت در اقتصاد ایران

سهم نفت در GDP (درصد)

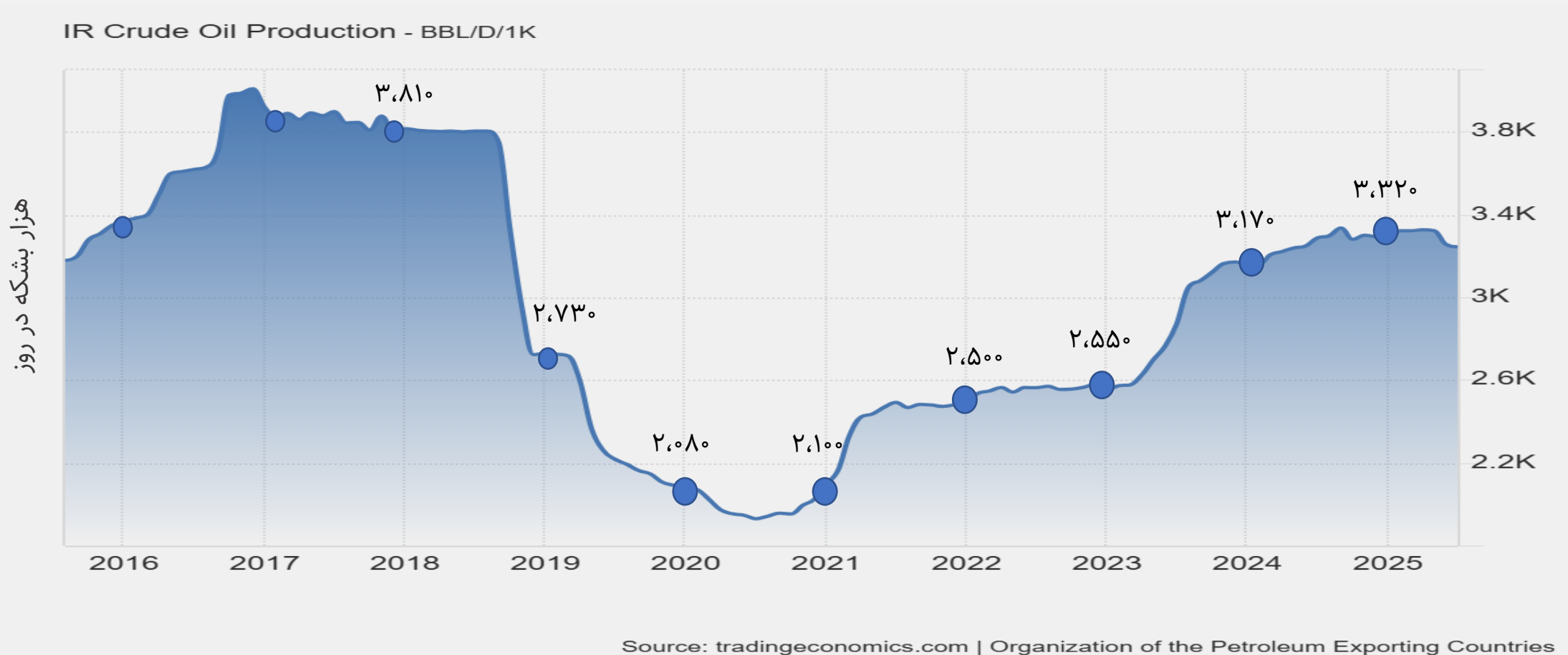

- ۱۹۷۳-۱۹۷۴: جهش شدید: به دلیل شوک نفتی اول (افزایش قیمت نفت توسط اوپک پس از تحریم نفتی اعراب).
- ۱۹۷۹-۱۹۸۰: افزایش دوباره به دلیل انقلاب اسلامی و همزمان شوک نفتی دوم (کاهش عرضه جهانی به خاطر انقلاب ایران و جنگ ایران-عراق).
- ۱۹۸۰-۱۹۸۸: افت شدید به دلیل جنگ ایران و عراق (کاهش تولید و صادرات نفت).
- ۱۹۸۶: سقوط چشمگیر به دلیل سقوط قیمت جهانی نفت (قیمت به زیر ۱۰ دلار در هر بشکه رسید).
- ۱۹۹۰: نوسان بازسازی پس از جنگ + تغییرات قیمت نفت.
- ۲۰۱۲-۲۰۱۵: کاهش شدید به دلیل تحریم‌های بین‌المللی سخت علیه ایران (برنامه هسته‌ای) که صادرات نفت را به کمتر از نصف رساند.
- ۲۰۱۸-۲۰۲۰: افت دوباره به دلیل خروج آمریکا از برجام و تحریم‌های نفتی جدید. ۹۷

انواع نفت ایران

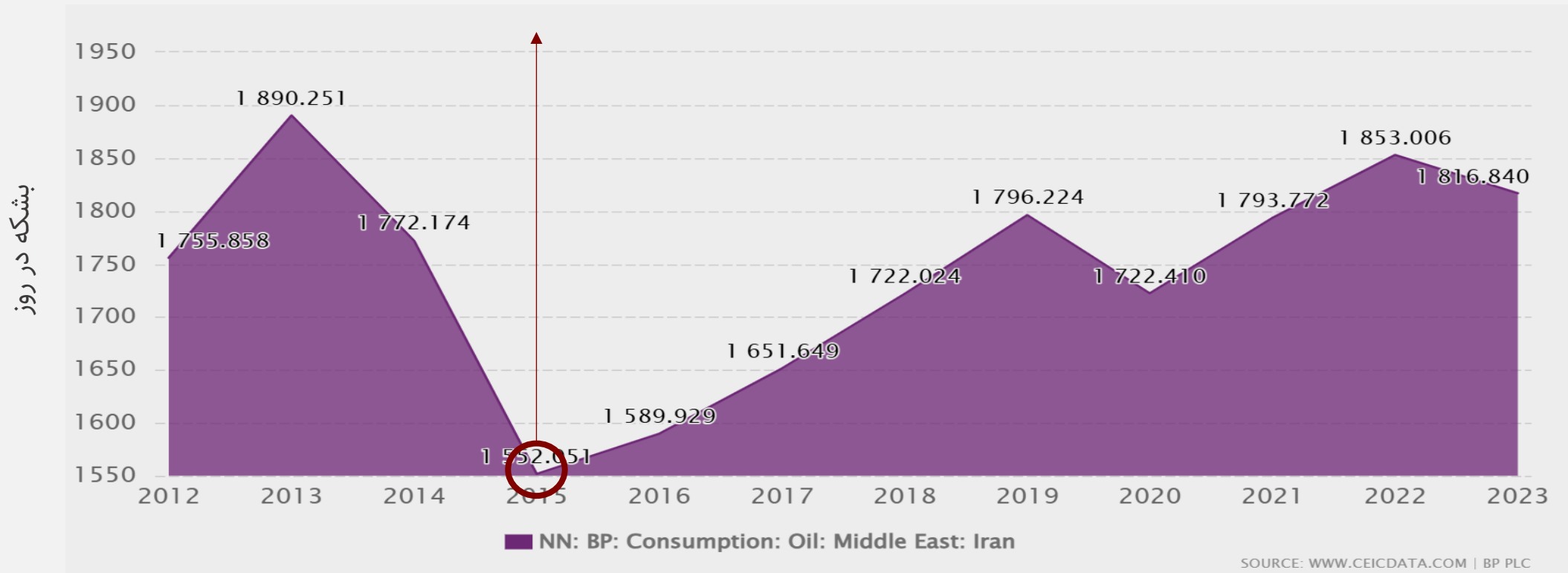

نوع نفت	API	درصد گوگرد	مناطق تولید
نفت سبک ایران	۳۴-۳۳	۱/۵	جنوب غرب ایران (اهواز، مارون، گچساران)
نفت سنگین ایران	۳۱-۳۰	۲-۱/۷	جنوب و جنوب غرب (آغا جاری، کرنج)
نفت فوق سنگین	۲۵>	بالا (۲+)	آزادگان، یادآوران (جنوب غرب)
نفت فروزان	حدود ۳۲-۳۰	۱/۷-۱/۵	خلیج فارس (میدان فروزان)
نفت سروش و نوروز	۲۶-۲۴	۳-۲	خلیج فارس (میادین دریایی)

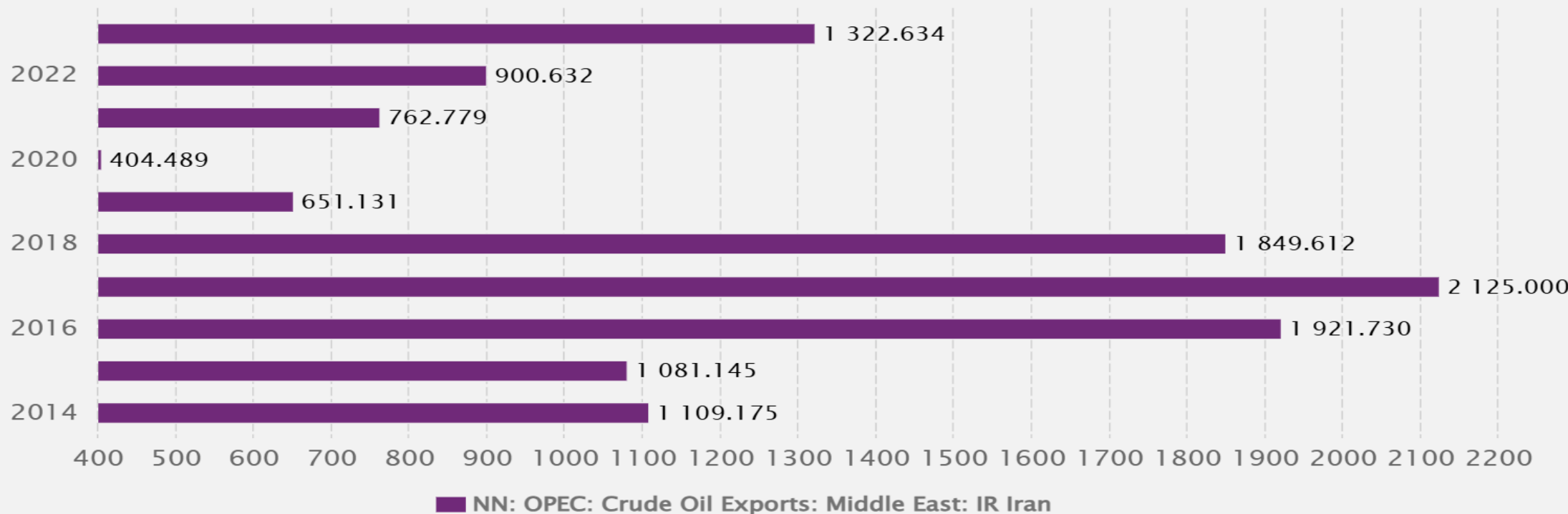

منبع:
[Tradingeconomics](https://tradingeconomics.com)

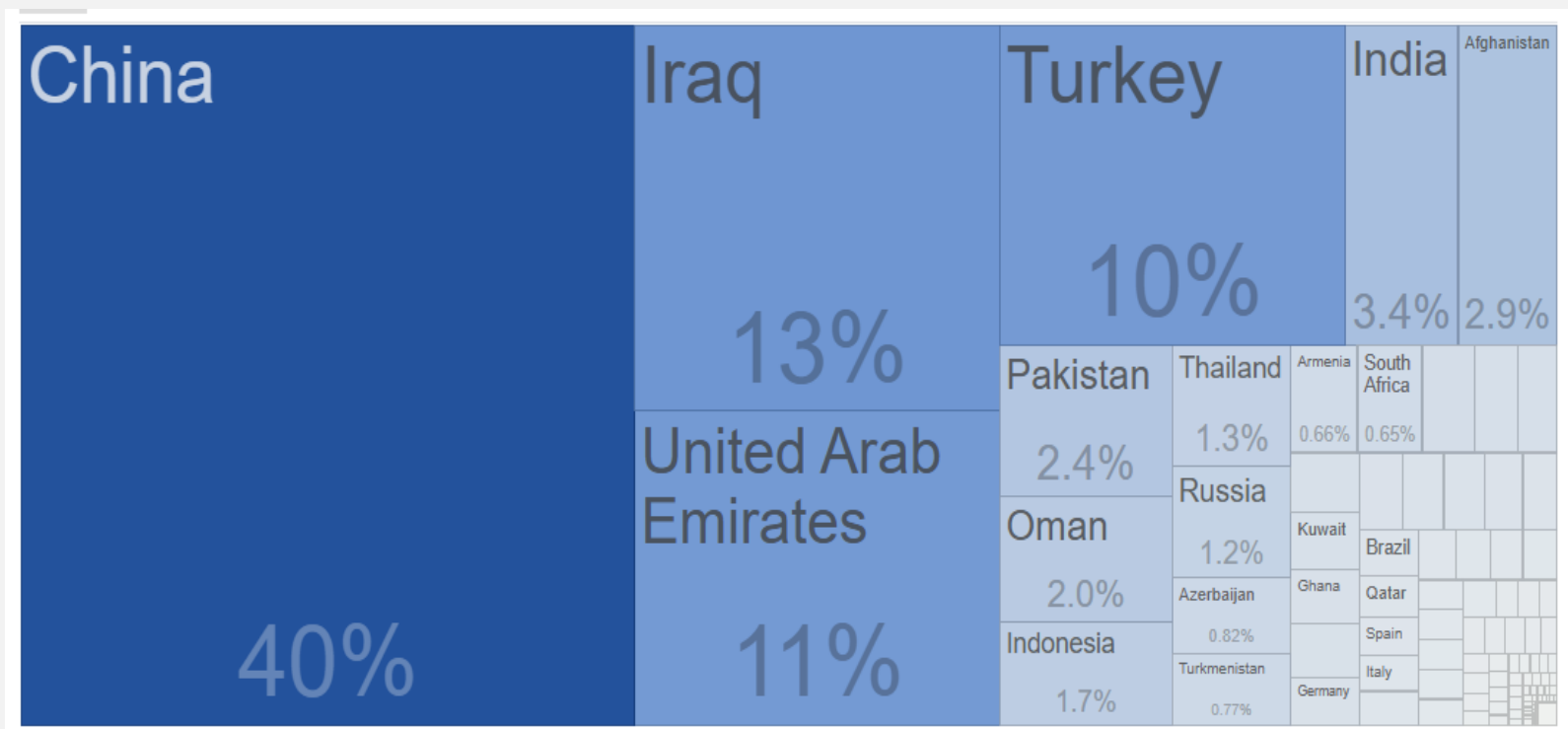
- در این دوره مصرف به کمترین سطح دهه اخیر رسید. علت‌ها:
۱. رکود اقتصادی ناشی از تحریم‌های نفتی و محدودیت دسترسی به ارز.
 ۲. اصلاح تدریجی مصرف سوخت در داخل (طرح هدفمندی یارانه‌ها و بهبود رانندگی انرژی).
 ۳. جایگزینی بخشی از نفت با گاز طبیعی در نیروگاه‌ها.

صادرات نفت (تعداد بشکه در روز)

- ۲۰۱۴ ≈ ۱,۱۰۹
کاهش صادرات به دنبال تحریم‌های شدید آمریکا و اتحادیه اروپا از سال ۲۰۱۲؛ حذف خریداران اروپایی باعث افت محسوس صادرات شد.
- ۲۰۱۶ ≈ ۱,۹۲۲ (جهش بزرگ)
با اجرای برجام (ژانویه ۲۰۱۶) بخش عمده تحریم‌های نفتی برداشته شد. رفع محدودیت‌های بیمه، کشتیرانی و مبادلات بانکی زمینه بازگشت مشتریان قدیمی و تخلیه ذخایر شناور را فراهم کرد. ایران همچنین از توافق کاهش تولید اوپک معاف شد و توانست صادرات خود را به سرعت افزایش دهد.
- ۲۰۱۷ ≈ ۲,۱۲۵ (اوج دوره پسابرجام)
اثر کامل رفع تحریم‌ها نمایان شد. ایران موفق شد با خریداران آسیایی قراردادهای بلندمدت امضا کند و بخشی از بازار اروپا را دوباره به دست آورد. در نتیجه صادرات به بالاترین سطح چندساله رسید.
- ۲۰۱۸ ≈ ۱,۸۵۰ (شروع افت)
در نیمه نخست سال صادرات همچنان بالا بود، اما با خروج آمریکا از برجام (مه ۲۰۱۸) و بازگشت تحریم‌ها در نوامبر، روند نزولی آغاز شد. به همین دلیل میانگین سالانه هنوز نسبتاً بالاست، ولی افت از نیمه دوم سال شدت گرفت.
- ۲۰۲۰ ≈ ۷۶۳ / ۶۵۱ / ۴۰۴ (کف‌های تاریخی)
این سال نقطه اوج فشارها بود:
 - پایان معافیت خرید نفت برای هشت کشور (مه ۲۰۱۹) و محدود شدن شدید خریداران.
 - تشدید سیاست فشار حداکثری آمریکا علیه کشتیرانی، بیمه و پرداخت‌ها.
 - شوک کرونا و سقوط تقاضای جهانی نفت.
در نتیجه صادرات ایران در بازه ۴/۰ تا ۸/۰ میلیون بشکه در روز نوسان داشت و به کمترین میزان تاریخی رسید.
- ۲۰۲۲ ≈ ۹۰۱ (آغاز بهبود)
صادرات به تدریج افزایش یافت؛ عمدتاً به دلیل رشد خرید چین (با تخفیف)، استفاده از مسیرهای انتقال ترکیبی و تغییر پرچم کشتی‌ها. همچنین بهبود بازار جهانی پس از کرونا به این روند کمک کرد.
- ۲۰۲۳ ≈ ۱,۳۲۳ (ادامه بازیابی)
صادرات ایران به مسیر صعودی بازگشت. تداوم خرید چین، توسعه مسیرهای صادراتی و رشد تولید داخلی باعث افزایش صادرات شد. با این حال سطح آن هنوز پایین‌تر از اوج ۲۰۱۷ است، اما نسبت به کف‌های ۲۰۲۰ رشد چشمگیری را نشان می‌دهد.

- این نمودار به خوبی نشان می‌دهد که بازار آسیایی (به‌ویژه چین) محور اصلی صادرات نفت ایران است و اروپا تقریباً نقشی ندارد؛ که عمدتاً نتیجه تحریم‌های غرب و تمرکز ایران بر شرق آسیا در سیاست انرژی است.

جایگاه ایران در صادرات نفت خام در مقایسه با کشورهای اصلی در سال ۲۰۲۳

رتبه	کشور	ارزش صادرات نفت خام (میلیارد دلار)	سهم از کل صادرات
۱	عربستان سعودی	۲۱۰.۶	رهبر بی‌چون و چرای جهان در صادرات World's Top Exports
۲	روسیه	۱۱۷.۲	World's Top Exports دومین صادرکننده بزرگ
۳	آمریکا	۱۱۷.۲	در واقع سوم یا مشترک دوم با روسیه World's Top Exports
۴	امارات متحده عربی	۱۱۱.۰	در میان صادرکنندگان مطرح منطقه‌ای World's Top Exports
۵	کانادا	۹۹.۶	بزرگ‌ترین صادرکننده نفت آمریکای شمالی World's Top Exports بعد از آمریکا
۶	عراق	۹۹.۵	دومین صادرکننده بزرگ اوپک بعد از World's Top Exports عربستان
	...	...	...
۱۶	ایران (بر حسب حجم)	حدود ۱.۴ میلیون بشکه در روز	رتبه حدود ۱۵-۱۶ در صادرات حجم Wikipedia, Index Mundi

ایران در میان صادرکنندگان بزرگ نفت از نظر ارزش صادراتی در جایگاه‌های پایین‌تر (بین ۱۰ تا ۱۵) قرار دارد، چرا که سهم آن از صادرات جهانی کمتر است و به اجبار با تخفیف فروش می‌رسد. همچنین شرکت‌های ایرانی ناچار بودند از مسیرهای پیچیده و غیررسمی برای فروش نفت استفاده کنند؛ این موضوع باعث شده صادرات نفت ایران تحت تأثیر تحریم‌ها باشد (مثلاً فروش به چین با تخفیف یا از طریق dark fleet). جایگاه نسبی ایران در اوپک: ایران یکی از صادرکنندگان اصلی اوپک است، اما با وجود ذخایر عظیم، تکنولوژی کمتر و زیر ساخت محدودتر، حجم صادرات آن نسبت به عربستان یا عراق کمتر است.

چشم انداز جهانی نفت

IEA

آتیه ملت صندوق همیشه سبز

- صندوق درآمد ثابت | از نوع ETF
- سود پایدار و بدون نوسان
- امکان خرید از تمام کارگزاری‌های معتبر بورسی

نماد آتیه ملت

دوران پرنوسان در بازار نفت

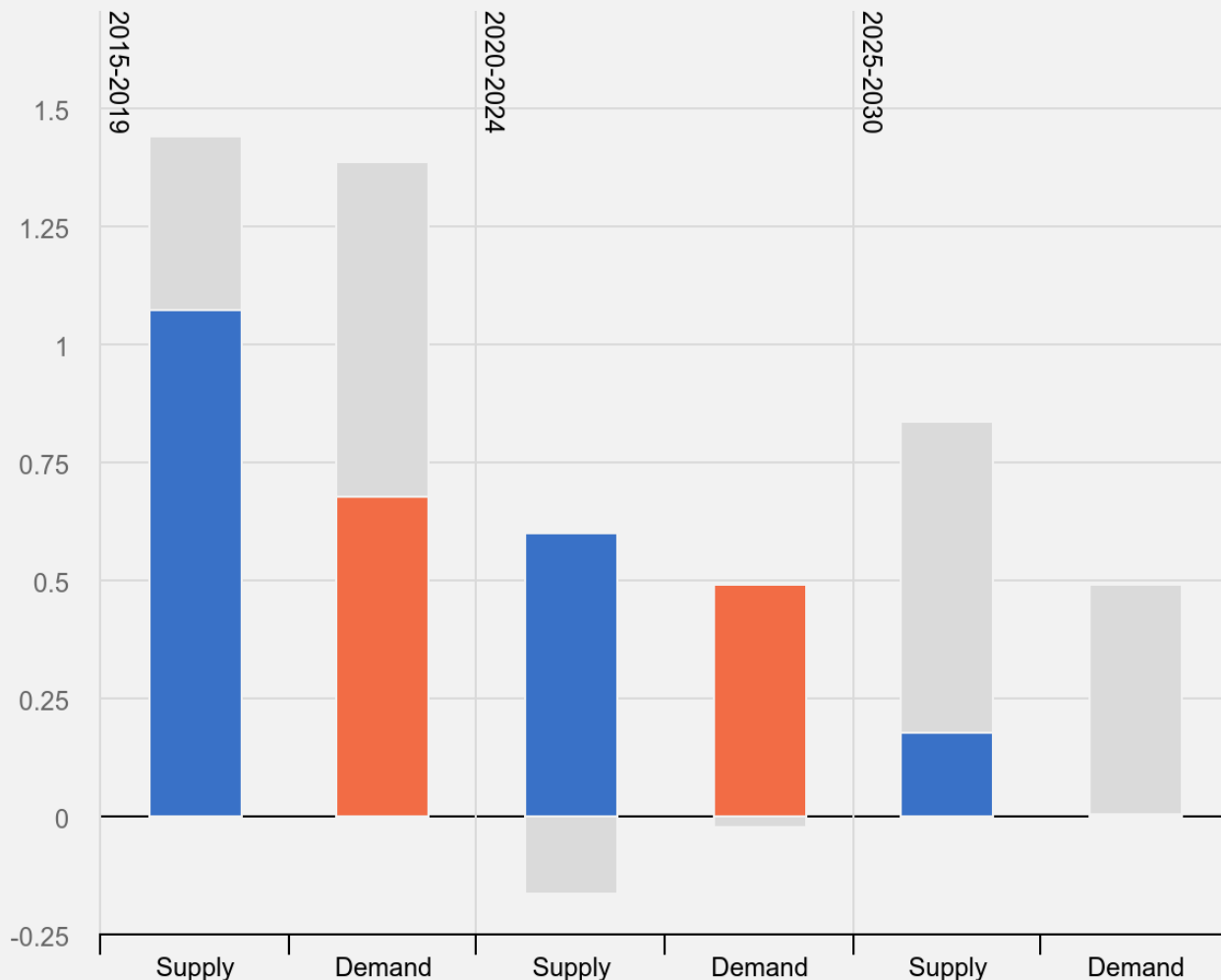

افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک، تنش‌های تجاری حل‌نشده و تغییرات سیاستی، فضای پرابهام و نامطمئنی برای بازار نفت ایجاد کرده است. از ابتدای سال ۲۰۲۵، پیش‌بینی رشد اقتصاد جهانی حدود نیم درصد کاهش یافته و به ۲/۸ درصد رسیده است. برای بقیه دهه نیز رشدی کمتر از میانگین تاریخی (حدود ۳ درصد) برآورد می‌شود؛ موضوعی که پیامد مستقیمی بر تقاضای نفت دارد. همزمان، نگرانی از تشدید درگیری‌ها در خاورمیانه و ادامه مذاکرات تجاری، بر این ابهام‌ها افزوده است. از سوی دیگر، تصمیم اوپک+ به رهبری عربستان برای لغو تدریجی محدودیت‌های تولید از مه ۲۰۲۵، چشم‌انداز عرضه را تغییر داده است. این اقدام همراه با تعرفه‌های بالاتر تجاری، قیمت نفت را در بهار ۲۰۲۵ به پایین‌ترین سطح چهار سال اخیر رساند و بسیاری از شرکت‌های نفتی را وادار به بازنگری در برنامه‌های سرمایه‌گذاری کرد. با این حال، پس از درگیری‌های نظامی بین ایران و اسرائیل در ژوئن ۲۰۲۵، قیمت نفت دوباره افزایش یافت. در چنین فضایی، امنیت عرضه همچنان یکی از محورهای اصلی سیاست انرژی جهان است.

تغییر الگوهای عرضه و تقاضا

رشد متوسط سالانه عرضه و تقاضای نفت در چین و ایالات متحده، ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰
(میلیون بشکه در روز)

بازار جهانی نفت در حال گذار بنیادین است. در دهه گذشته، رشد سریع تولید آمریکا (به‌ویژه نفت شیل) و افزایش تقاضای چین، موتور محرک بازار بود. بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۴: آمریکا با افزایش بیش از ۸ میلیون بشکه در روز، ۹۰٪ رشد عرضه جهانی را به خود اختصاص داد.

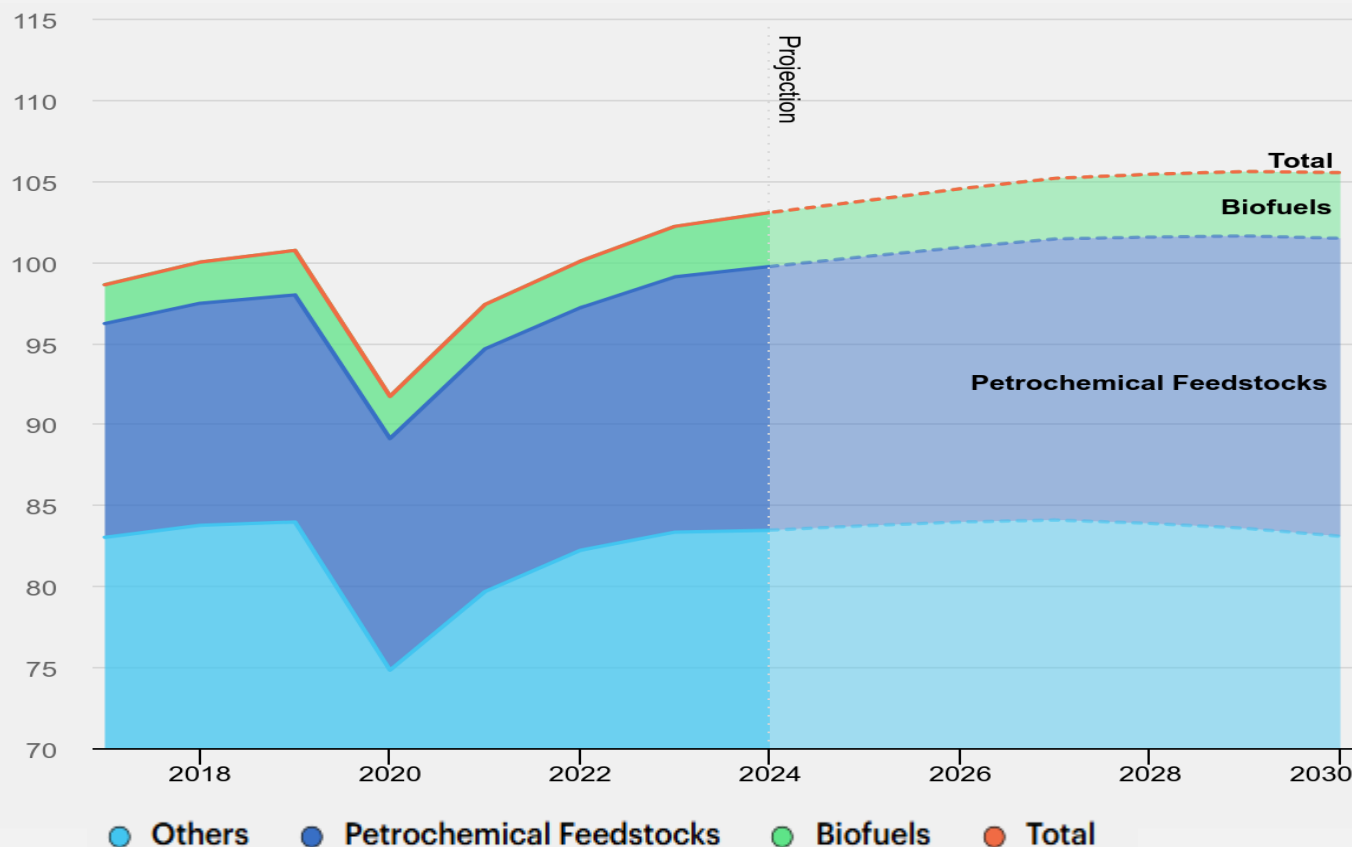
تقاضای چین نیز نزدیک به ۶ میلیون بشکه در روز افزایش یافت و ۶۰٪ رشد جهانی مصرف را رقم زد.

اما چشم‌انداز تا سال ۲۰۳۰ متفاوت خواهد بود:

چین با گسترش خودروهای برقی، کامیون‌های LNG، توسعه شبکه ریلی پرسرعت و تغییرات ساختاری اقتصادی، به سمت سقف مصرف نفت حرکت می‌کند.

آمریکا همچنان بازیگر اصلی عرضه غیر اوپک+ باقی می‌ماند، اما سرعت رشد تولیدش کاهش می‌یابد زیرا شرکت‌ها سرمایه‌گذاری‌ها را محدود کرده‌اند.

پیش‌بینی تقاضای جهانی نفت، ۲۰۱۷ تا ۲۰۳۰ (میلیون بشکه در روز)

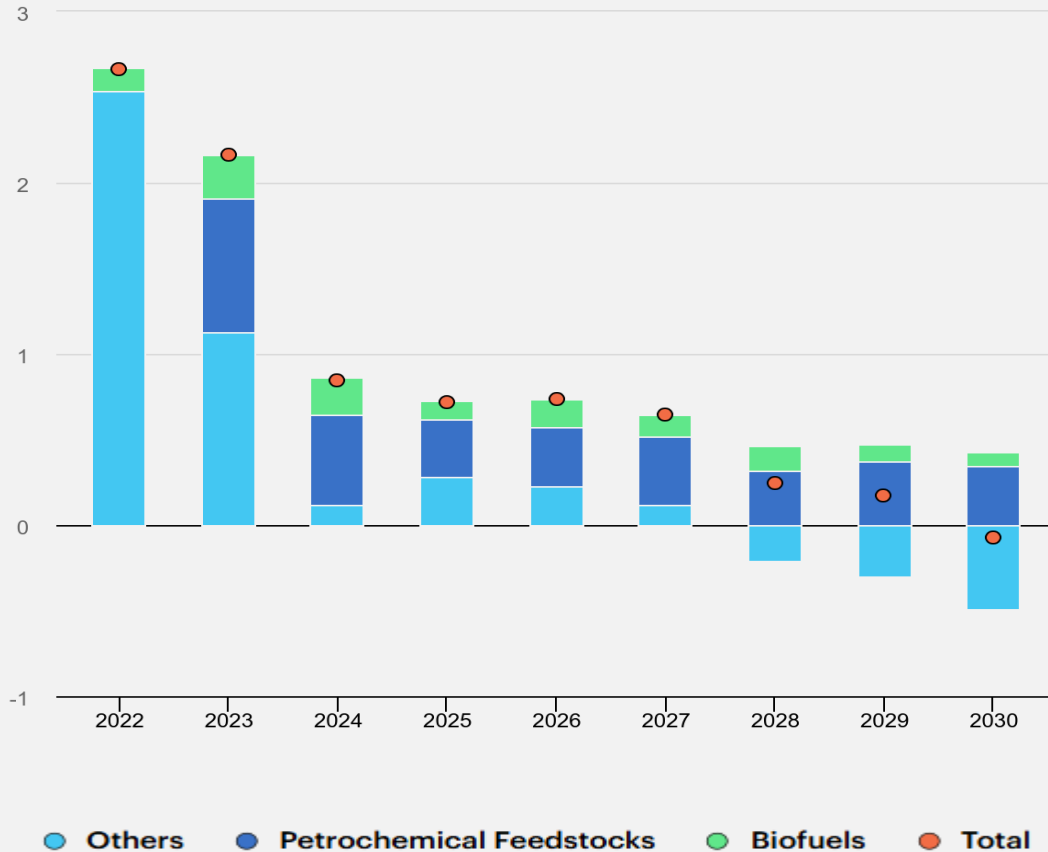
اوج تقاضای جهانی نفت همچنان در پیش است!

تقاضای جهانی نفت تا حدود سال ۲۰۳۰ همچنان رشد می‌کند و به حدود ۱۰۵/۵ میلیون بشکه در روز می‌رسد، اما سرعت این رشد رو به کاهش است و احتمالاً از ۲۰۳۰ به بعد افت می‌کند.

علت کندی رشد:

- ضعف اقتصاد جهانی (تنش‌های تجاری و بدهی دولت‌ها)
- جایگزینی نفت در حمل‌ونقل با خودروهای برقی
- جایگزینی نفت در تولید برق با گاز و انرژی‌های تجدیدپذیر (به‌ویژه در عربستان)
- حمل‌ونقل برقی:
- فروش خودروهای برقی ۲۰۲۴: بیش از ۱۷ میلیون
- ۲۰۲۵: پیش‌بینی بیش از ۲۰ میلیون (یک‌چهارم کل فروش خودروها)
- تا پایان دهه: خودروهای برقی معادل ۵/۴ میلیون بشکه در روز از تقاضای نفت را حذف می‌کنند.

رشد تقاضای نفت، ۲۰۲۲ تا ۲۰۳۰ (میلیون بشکه در روز)

نقش فزاینده پتروشیمی

از ۲۰۲۶ به بعد، پتروشیمی‌ها به موتور اصلی رشد تقاضای نفت تبدیل خواهند شد. تولید پلیمرها و الیاف مصنوعی تا ۲۰۳۰ به ۱۸/۴ میلیون بشکه در روز نفت نیاز خواهد داشت؛ یعنی بیش از یک‌ششم کل مصرف جهانی.

تفاوت اقتصادهای پیشرفته و نوظهور

در کشورهای در حال توسعه و نوظهور، تقاضای نفت تا ۲۰۳۰ حدود ۴/۲ میلیون بشکه در روز افزایش می‌یابد. در مقابل، در اقتصادهای پیشرفته OECD مصرف حدود ۱/۷ میلیون بشکه در روز کاهش پیدا می‌کند. آسیا محور اصلی رشد خواهد بود؛ هند با رشد ۱ میلیون بشکه در روز بیشترین سهم را خواهد داشت.

تغییرات در چین و آمریکا

پیش‌بینی مصرف نفت چین در ۲۰۳۰ نسبت به ۲۰۲۴ فقط اندکی بیشتر خواهد بود (در حالی که پیش‌تر رشد یک میلیون بشکه‌ای تخمین زده می‌شد). در آمریکا اما، کاهش قیمت بنزین و کند شدن روند پذیرش خودروهای برقی باعث شده برآورد تقاضای ۲۰۳۰ حدود ۱/۱ میلیون بشکه در روز بالاتر از پیش‌بینی قبلی باشد.

تغییر اولویت‌های سرمایه‌گذاری

سقوط قیمت نفت در اوایل ۲۰۲۵ و فضای نامطمئن سرمایه‌گذاری باعث شده شرکت‌های نفتی در جهان دوباره بر اولویت‌های بالادستی تمرکز کنند. هم‌زمان، اوپک‌پلاس پس از پنج سال محدودیت تولید، بخشی از کاهش عرضه ۲ میلیون بشکه‌ای خود را کنار گذاشته و فشار بیشتری بر تولیدکنندگان خارج از بلوک وارد کرده است.

روند سرمایه‌گذاری

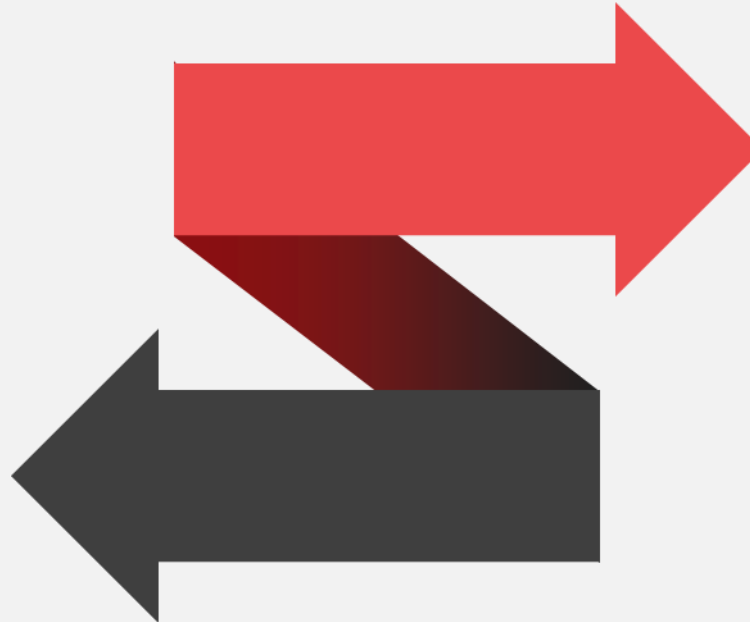
سرمایه‌گذاری بالادستی در ۲۰۲۵ حدود ۶٪ کاهش یافته و به ۴۲۰ میلیارد دلار می‌رسد؛ بیشترین افت مربوط به نفت سبک آمریکا است. پروژه‌های متعارف مقاومت بیشتری نشان می‌دهند، اما قیمت پایین نفت و هزینه‌های بالاتر می‌توانند افت بیشتری ایجاد کنند.

پیش‌بینی می‌شود ظرفیت تولید جهانی نفت تا ۲۰۳۰ حدود ۵/۱ میلیون بشکه در روز افزایش یافته و به ۱۱۴/۷ میلیون بشکه برسد، عمدتاً توسط عربستان و آمریکا. این رشد عمدتاً در نیمه اول دوره رخ می‌دهد و پس از ۲۰۲۹ کاهش می‌یابد.

• جایگاه اوپک پلاس

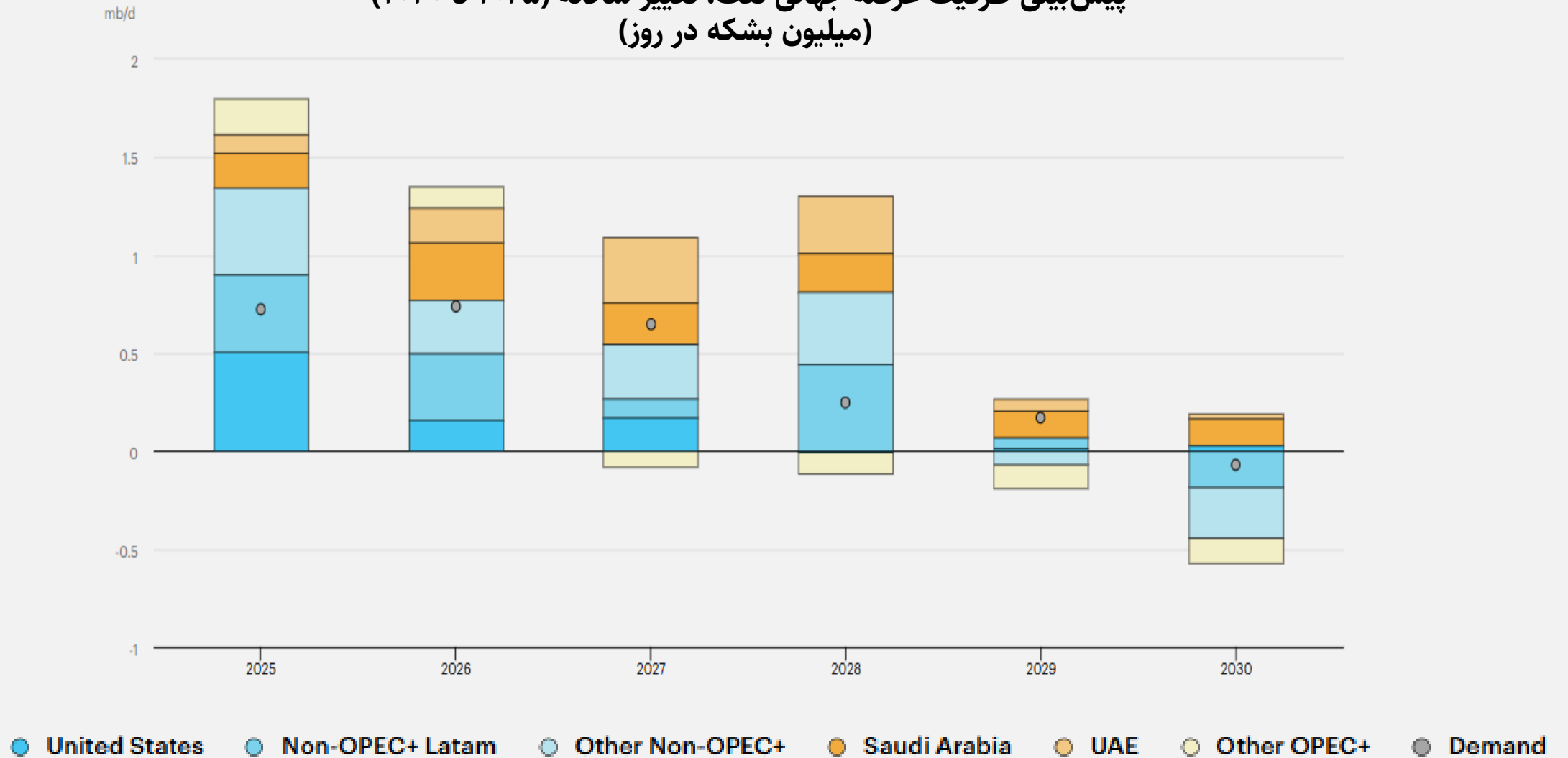
عرضه غیر اوپک پلاس تا ۲۰۳۰ حدود ۳/۱ میلیون بشکه افزایش می‌یابد، هرچند روند پروژه‌ها پس از ۲۰۲۷ کند می‌شود. با توجه به تقاضای ضعیف‌تر، نیاز به نفت اوپک پلاس در ۲۰۳۰ حدود ۱/۲ میلیون بشکه کمتر از ۲۰۲۵ خواهد بود. اگر اوپک پلاس تولید فعلی را ادامه دهد، عرضه جهانی از تقاضا پیشی گرفته و احتمال افت بیشتر قیمت‌ها بالا خواهد رفت.

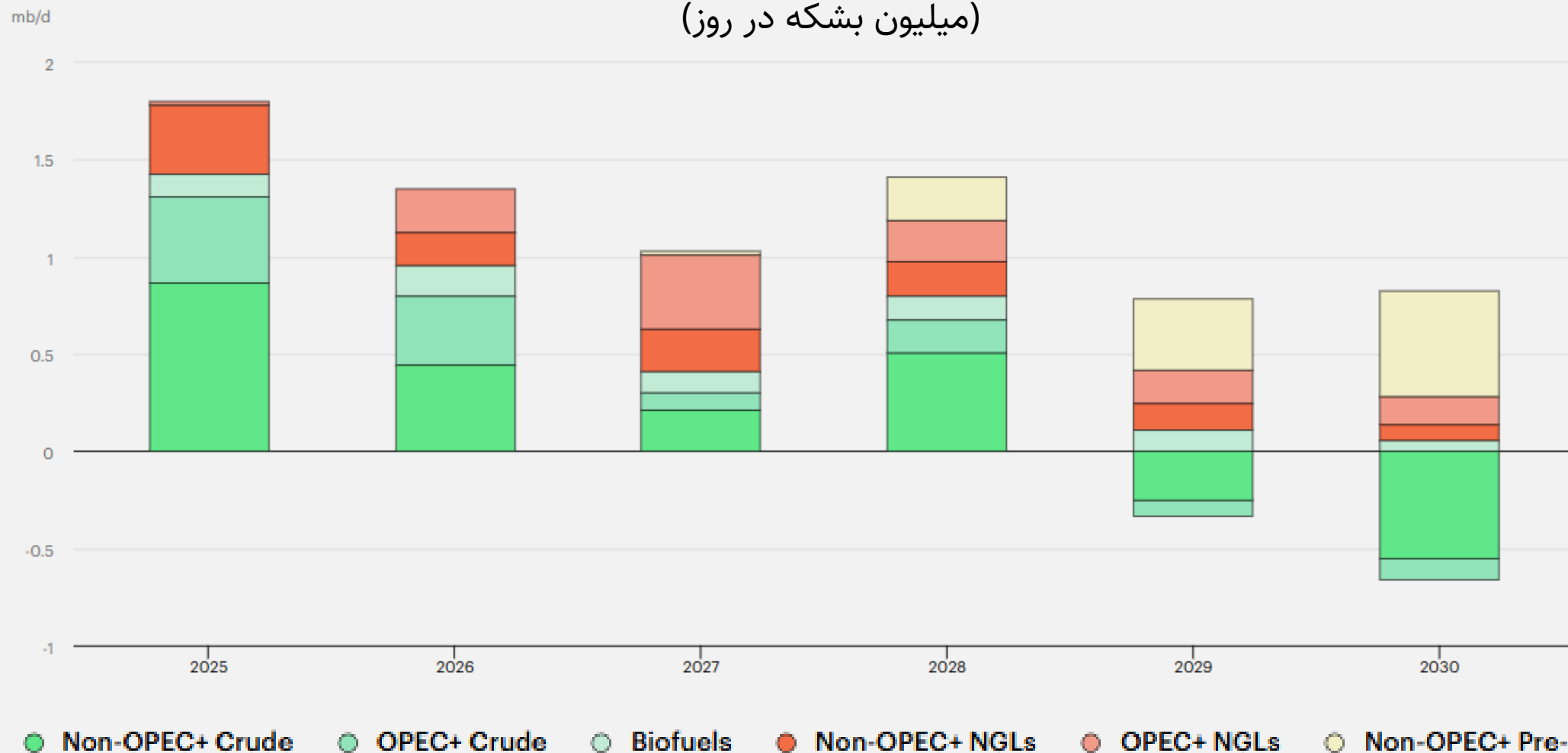
• نقش NGL، بیوفیول و کشورهای کلیدی

تولید مایعات گازی طبیعی NGL تا ۲۰۳۰، ۲/۳ میلیون بشکه در روز افزایش یافته و نیمی از رشد ظرفیت جهانی را تشکیل می‌دهد. خاورمیانه و آمریکا پیش‌تاز این بخش خواهند بود. همچنین، سوخت‌های زیستی به‌ویژه در برزیل، هند و اندونزی حدود ۶۸۰ هزار بشکه به عرضه می‌افزایند. در بخش نفت خام، امارات و عراق بیشترین رشد را دارند و مکزیک با کاهش روبه‌رو می‌شود.

پیش‌بینی ظرفیت عرضه جهانی نفت، تغییر سالانه (۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰) (میلیون بشکه در روز)

پیش‌بینی ظرفیت عرضه جهانی نفت، تغییر سالانه (۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰) (میلیون بشکه در روز)

«Non-OPEC+ Pre-FID یعنی پروژه‌های نفت و گاز در کشورهای خارج از اوپک‌پلاس که هنوز وارد مرحله تصمیم‌گیری نهایی برای سرمایه‌گذاری نشده‌اند.

صنعت پالایش و چشم‌انداز رشد محدود محصولات

- **روند تقاضا**

پیش‌بینی می‌شود تقاضای جهانی فرآورده‌های پالایشی در سال ۲۰۲۷ با ۸۶/۳ میلیون بشکه در روز به سقف تاریخی برسد؛ تنها ۷۱۰ هزار بشکه در روز بیشتر از سال ۲۰۲۴. پس از این نقطه، کاهش سریع مصرف بنزین و گازوئیل، اثر رشد محدود نفتا و سوخت جت را خنثی کرده و تقاضا وارد مسیر نزولی می‌شود.

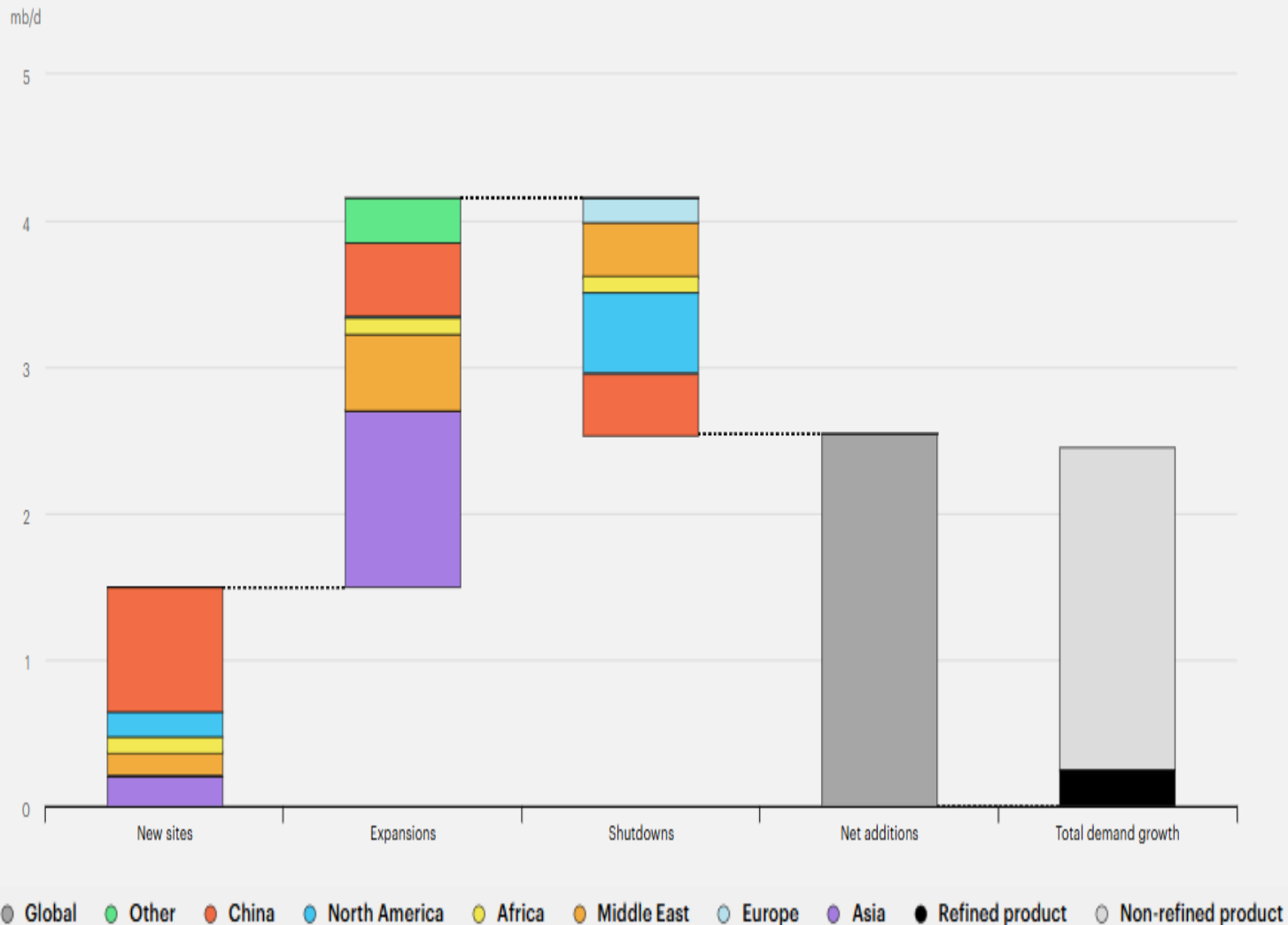
- **ظرفیت پالایش جهانی**

با وجود رشد اندک تقاضا، تا سال ۲۰۳۰ حدود ۴/۲ میلیون بشکه در روز ظرفیت جدید پالایشگاهی در جهان اضافه خواهد شد، هرچند ۱/۶ میلیون بشکه در روز ظرفیت نیز تعطیل می‌شود. در نتیجه، رشد خالص ظرفیت همچنان بسیار فراتر از رشد واقعی تقاضاست و این موضوع فشار مضاعفی بر بازار پالایش وارد خواهد کرد.

- **توزیع منطقه‌ای**

افزایش ظرفیت عمدتاً در آسیا و به‌ویژه در چین و هند اتفاق می‌افتد. در مقابل، تعطیلی واحدهای قدیمی‌تر بیشتر در اروپا و ایالات متحده متمرکز است. این عدم توازن به معنای آن است که برای برقراری تعادل، واحدهای بیشتری ناگزیر به تعطیلی خواهند بود. پالایشگاه‌های پرهزینه، به‌خصوص در اروپا و سواحل غربی آمریکا، بیشترین آسیب‌پذیری را دارند.

گسترش و تعطیلی پالایشگاه‌ها و رشد تقاضا، ۲۰۲۴ تا ۲۰۳۰ (میلیون بشکه در روز)

بخش‌های اصلی نمودار

۱. New sites پالایشگاه‌های جدید

ظرفیت جدیدی که از احداث پالایشگاه‌های تازه به مجموعه اضافه می‌شود.

۲. Expansions توسعه ظرفیت موجود

افزایش ظرفیت از طریق توسعه یا ارتقای پالایشگاه‌های فعلی. این بخش سهم بزرگی در افزایش ظرفیت جهانی دارد.

۳. Shutdowns تعطیلی‌ها

کاهش ظرفیت ناشی از تعطیلی پالایشگاه‌های قدیمی و کم‌بازده، عمدتاً در اروپا و آمریکا.

۴. Net additions افزایش خالص

جمع‌بندی سه بخش قبلی: مجموع ظرفیت‌های جدید و توسعه‌ها منهای تعطیلی‌ها. این عدد نشان می‌دهد که در نهایت ظرفیت پالایش جهانی تا ۲۰۳۰ رشد خالص قابل توجهی خواهد داشت.

۵. Total demand growth رشد تقاضای کل

میزان افزایش تقاضای جهانی برای فرآورده‌های پالایشی در همین بازه زمانی. نمودار نشان می‌دهد که رشد تقاضا بسیار کمتر از رشد خالص ظرفیت است.

نتیجه‌گیری

✓ ظرفیت پالایش جهانی (به‌ویژه در آسیا، چین و هند) بسیار سریع‌تر از رشد واقعی تقاضا افزایش می‌یابد.

✓ این عدم تعادل به معنای فشار بیشتر بر پالایشگاه‌های پرهزینه و قدیمی، به‌خصوص در اروپا و سواحل غربی آمریکا است که احتمالاً ناچار به تعطیلی خواهند شد.

آسیا؛ موتور تقاضای نفت و تغییر معادلات تجاری جهانی

- با کاهش تدریجی فعالیت‌های پالایشی در اروپا و ایالات متحده طی سال‌های پایانی دهه جاری و در عین حال تداوم رشد عرضه نفت در قاره آمریکا، پیش‌بینی می‌شود مازاد نفت خام در حوزه آتلانتیک تا سال ۲۰۳۰ حدود ۸۷۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته و به ۷.۱ میلیون بشکه در روز برسد.
- در همین راستا، صادرات فرآورده‌های نفتی از این منطقه نیز به دلیل افت سریع‌تر تقاضای داخلی، حدود ۳۲۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته و تا سال ۲۰۳۰ به ۳.۵ میلیون بشکه در روز خواهد رسید.
- در سوی دیگر، فعالیت پالایشی در شرق سوئز همگام با رشد تقاضای فرآورده‌های نفتی پیش نخواهد رفت و این موضوع موجب افزایش تدریجی شکاف عرضه خواهد شد. با این حال، انتظار می‌رود خاورمیانه تا سال ۲۰۳۰ حدود ۸۶۰ هزار بشکه در روز به عرضه جهانی فرآورده‌های نفتی بیفزاید و بیش از پیش جایگاه خود را به‌عنوان یک قطب راهبردی و صادرات‌محور صنعت پالایش نفت تثبیت کند.

چشم انداز جهانی نفت

BP

ملت کراد

سرمایه‌گذاری هوشمند،
در مسیر ایده‌های بزرگ

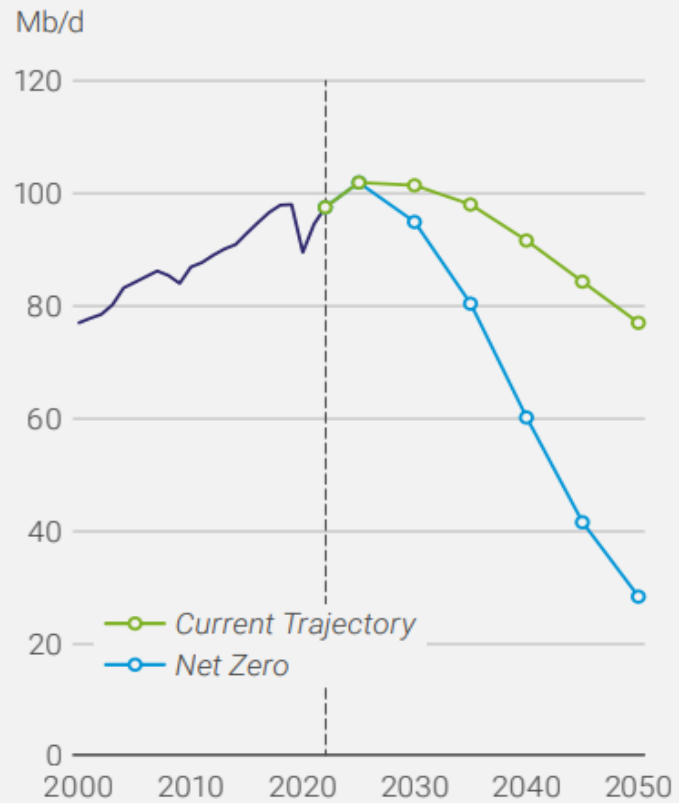
crowd.mellatib.ir

ملت کراد
سکوی تامین مالی جمعی

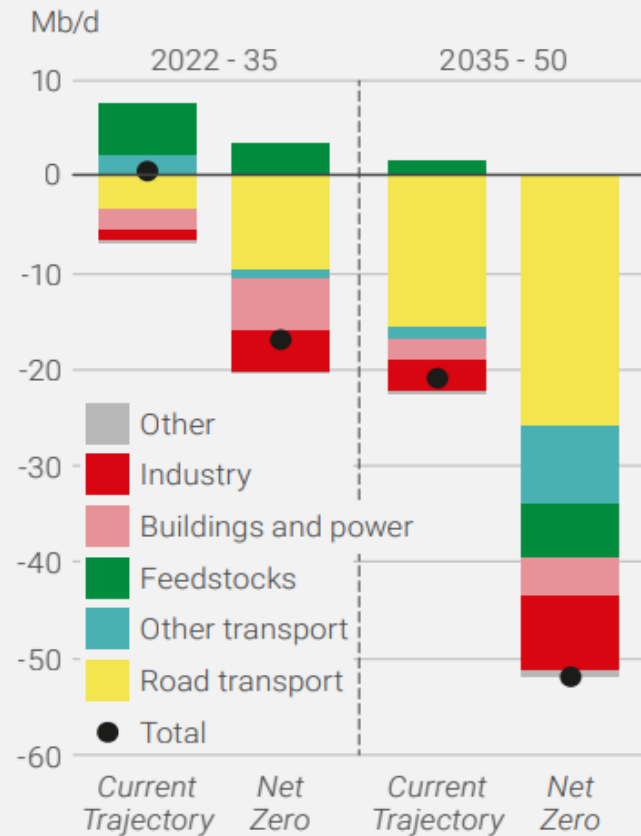

رند کاهش تقاضای نفت در آینده نزدیک و تأثیرات آن بر بازار انرژی

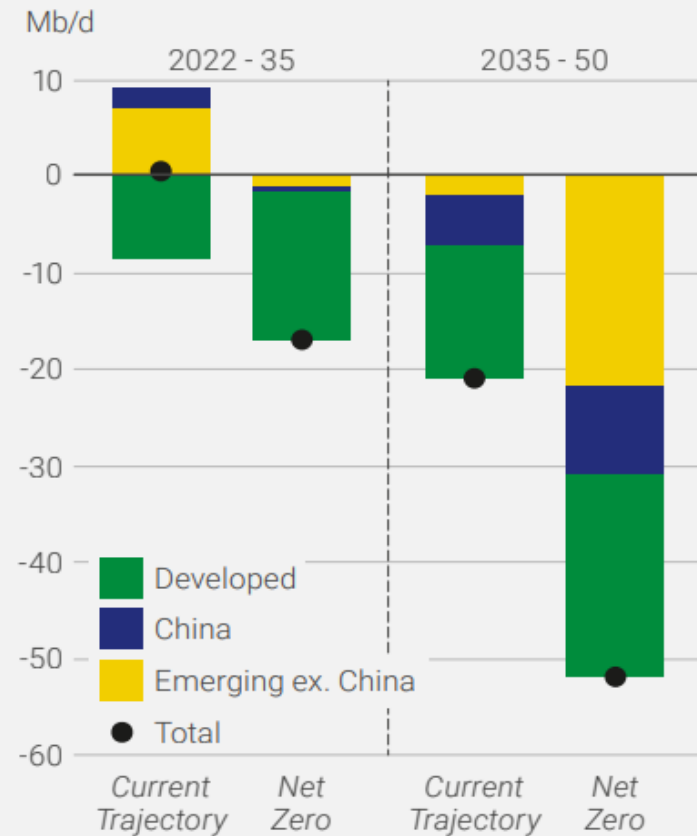
Oil demand

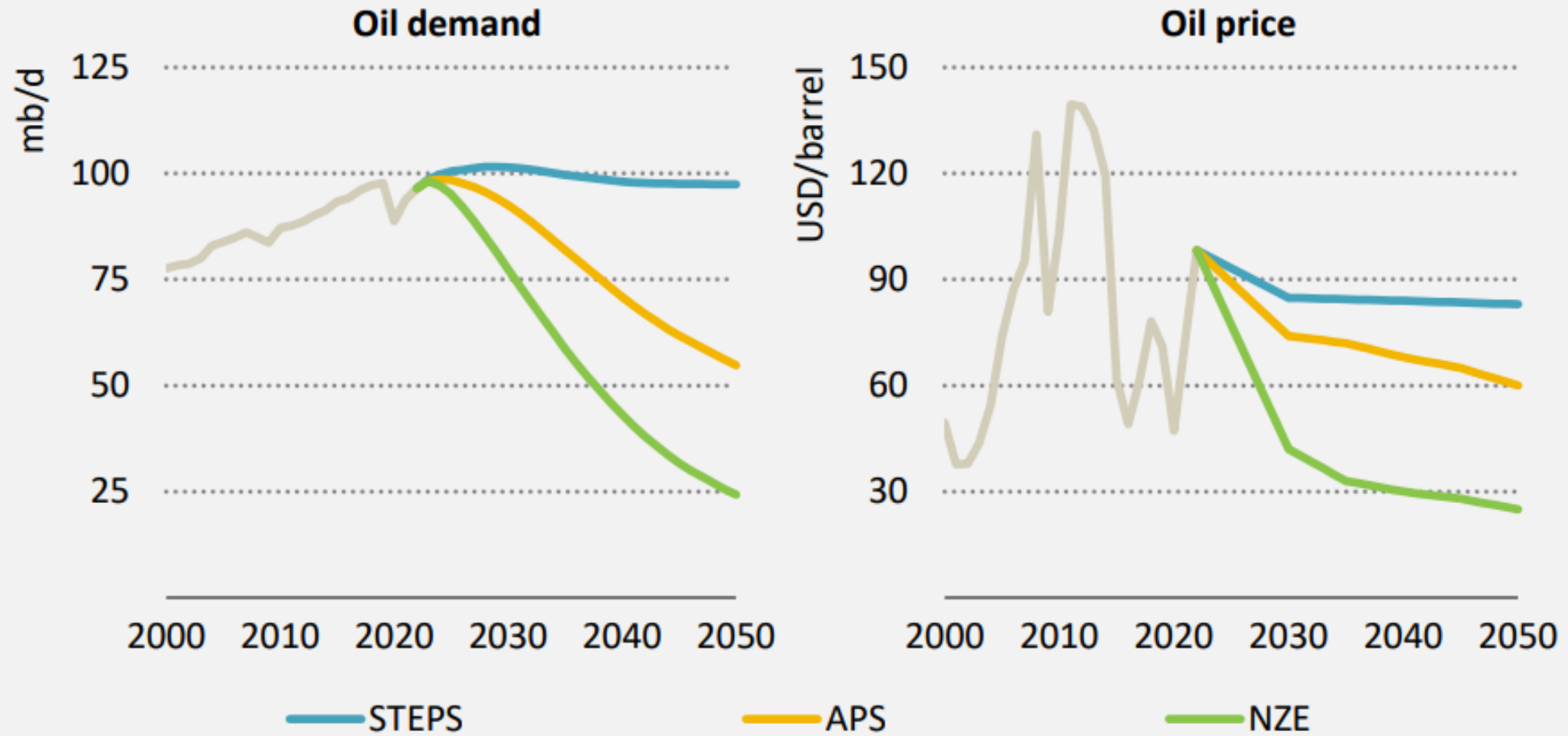
Change in oil demand by sector

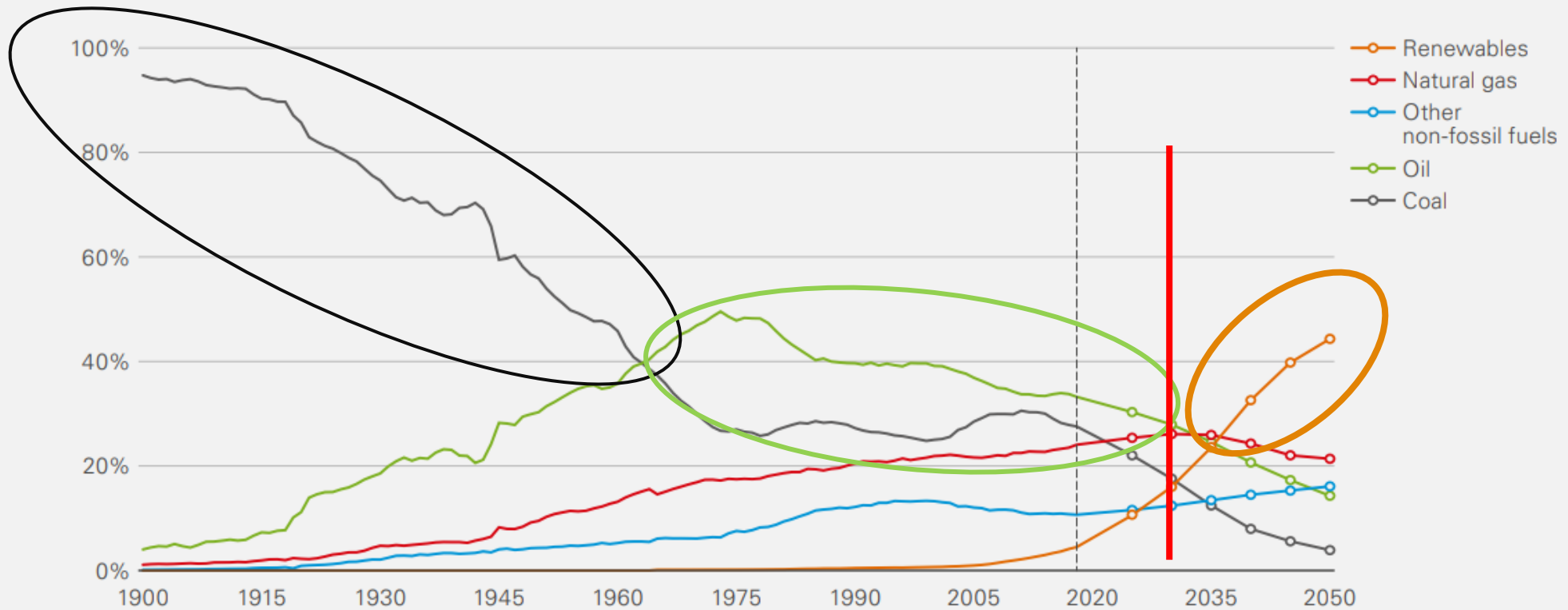

Change in oil demand by region

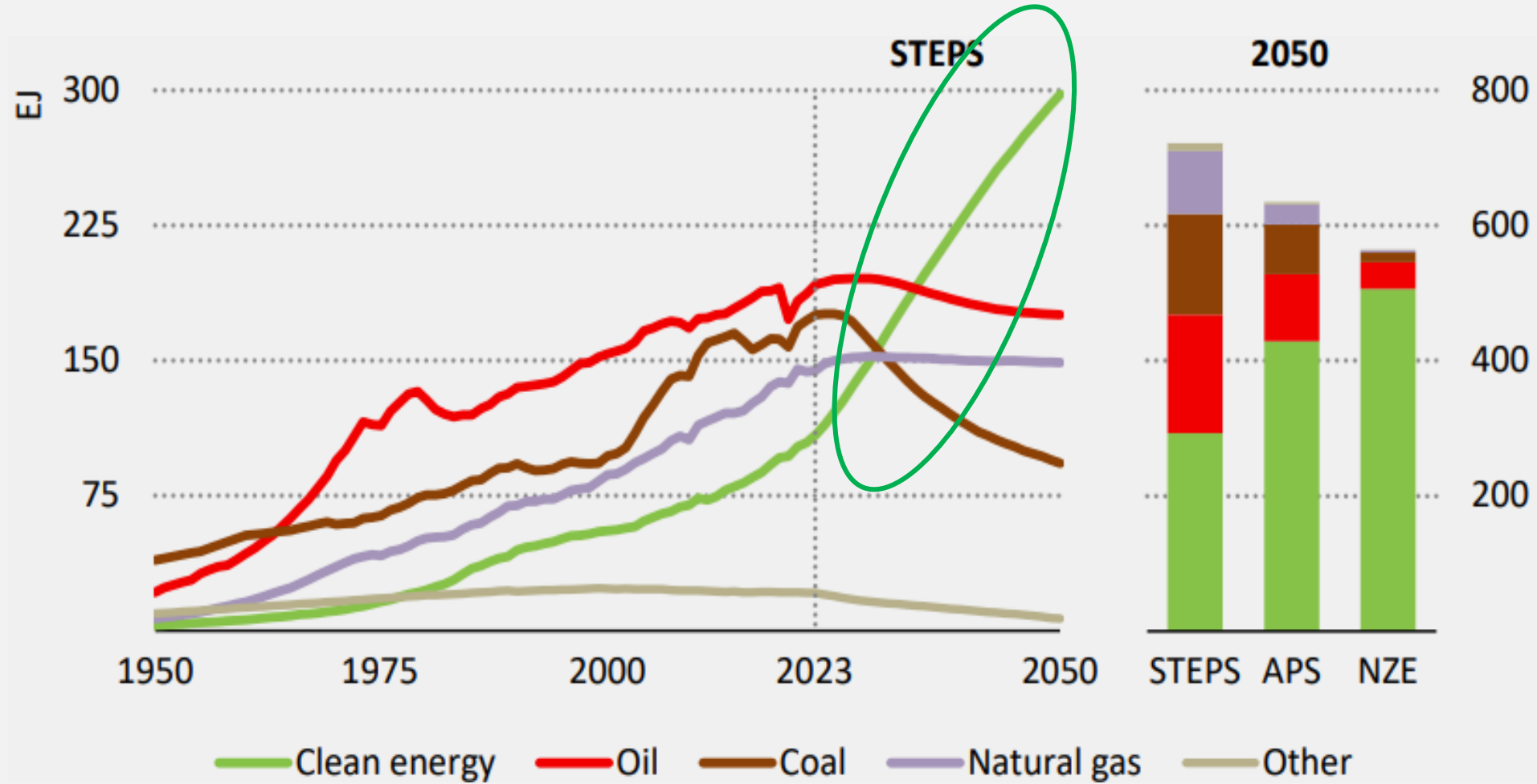
تقاضای نفت در حوالی سال ۲۰۳۰ به اوج خود می‌رسد سپس تقاضا و قیمت هردو کاهش می‌یابند.

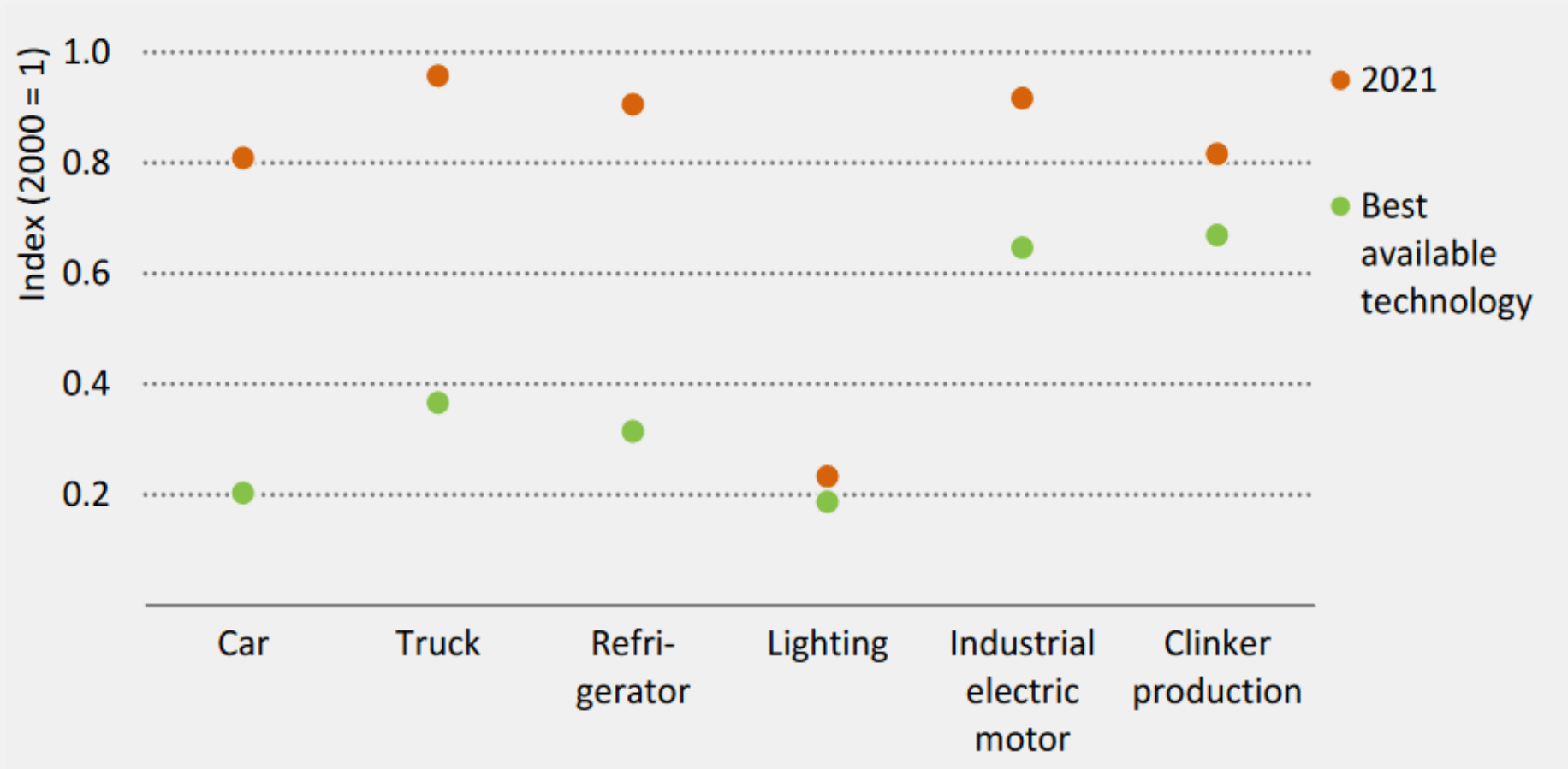

منبع:
[BP.com](https://www.bp.com)

بررسی دقیق‌تر انرژی‌های تجدیدپذیر: تحلیل روند صعود جهشی از سال ۲۰۱۰ به بعد

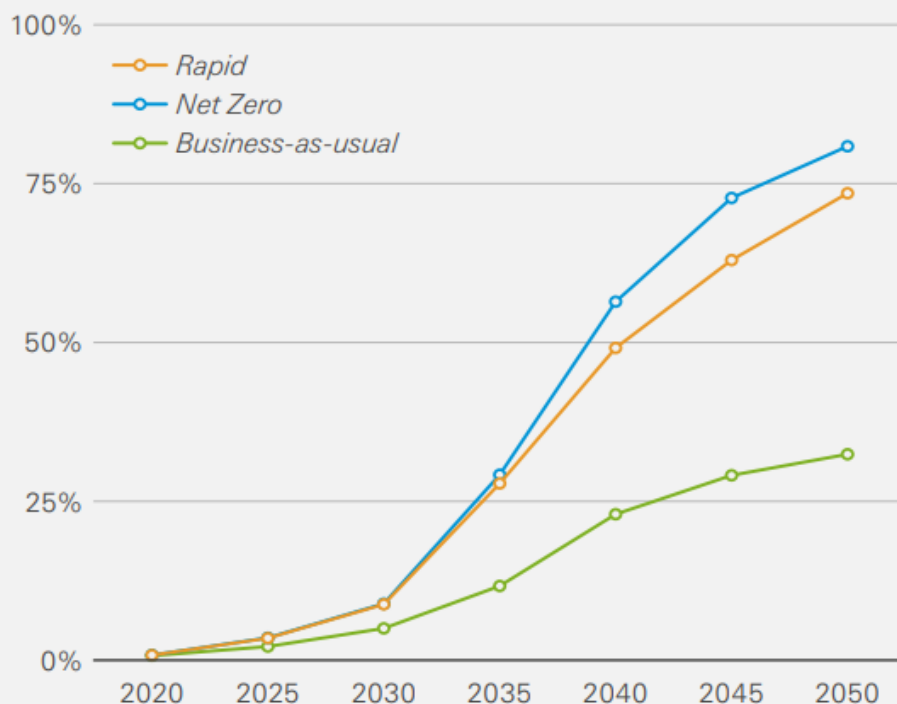
اثر قابل توجه بهره وری در کاهش مصرف انرژی و نفت

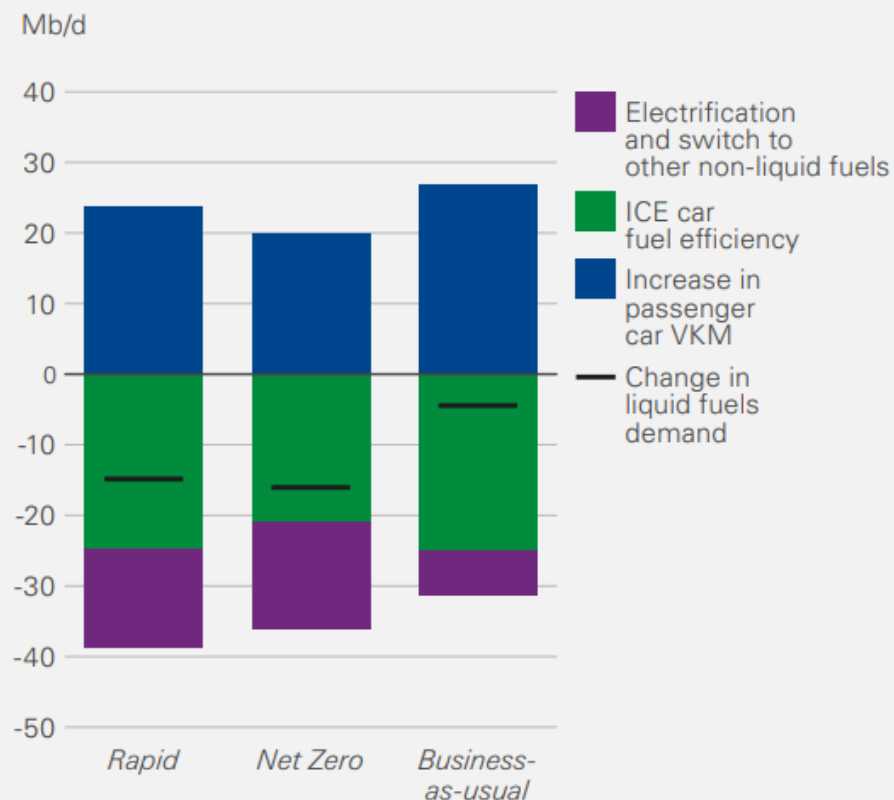

اثر بهره‌وری و برقی‌سازی در کاهش نیاز به نفت
تا سال ۲۰۴۰ حدود نیمی از خودروها الکتریکی خواهند بود.

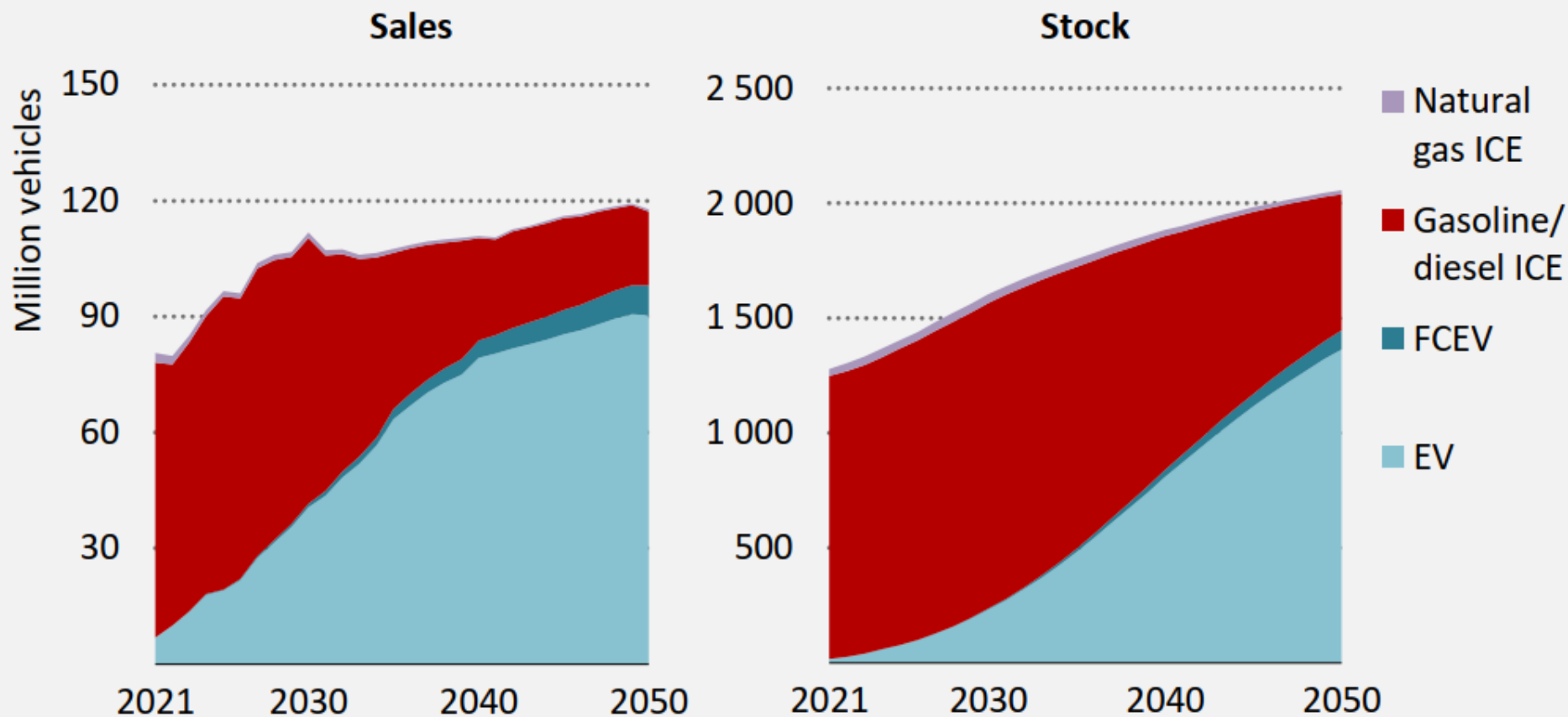
Share of car and truck vehicle kilometres electrified*

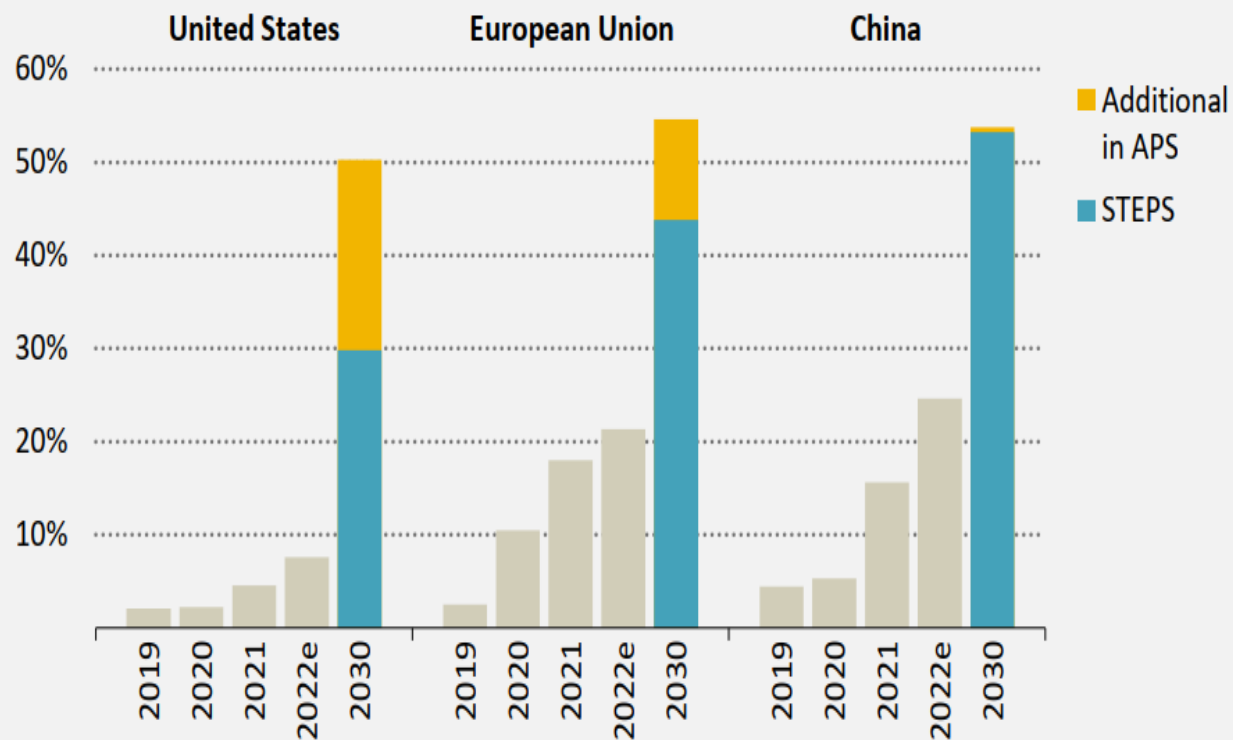

Factors impacting passenger car liquid fuels demand over the outlook

گذار از خودرو های با موتور احتراق درون سوز به خودرو های الکتریکی

➤ رشد ۸۵۰ برابری خودرو های الکتریکی از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۱

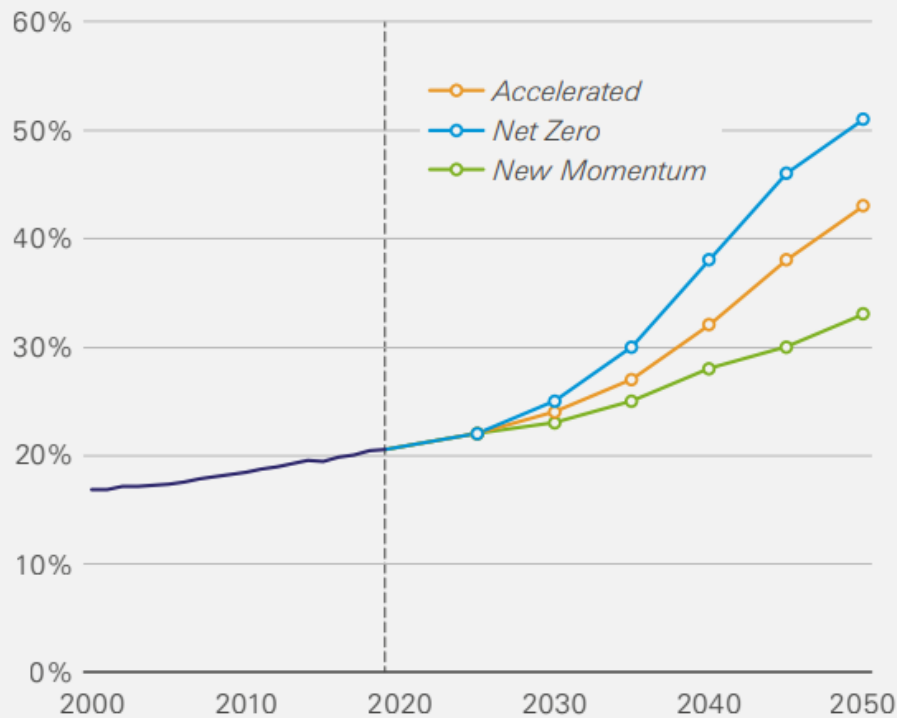
➤ تا سال ۲۰۳۰، ۴۰٪ از خودرو های فروخته شده در بزرگترین بازار های خودروی دنیا، خودرو های الکتریکی خواهند بود.

تا سال ۲۰۵۰ بیش از ۴۰ درصد از نسبت تمام مصرف نهایی انرژی به برق اختصاص می‌یابد

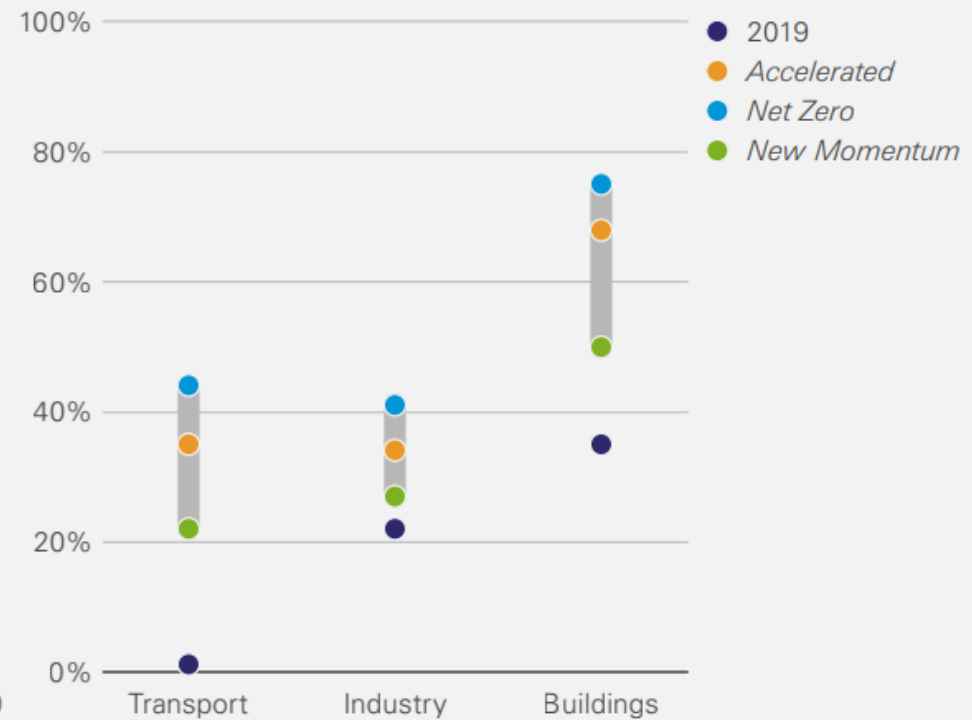
Electricity as a share of total final consumption

Share

Range of electrification across end-use sectors in 2050

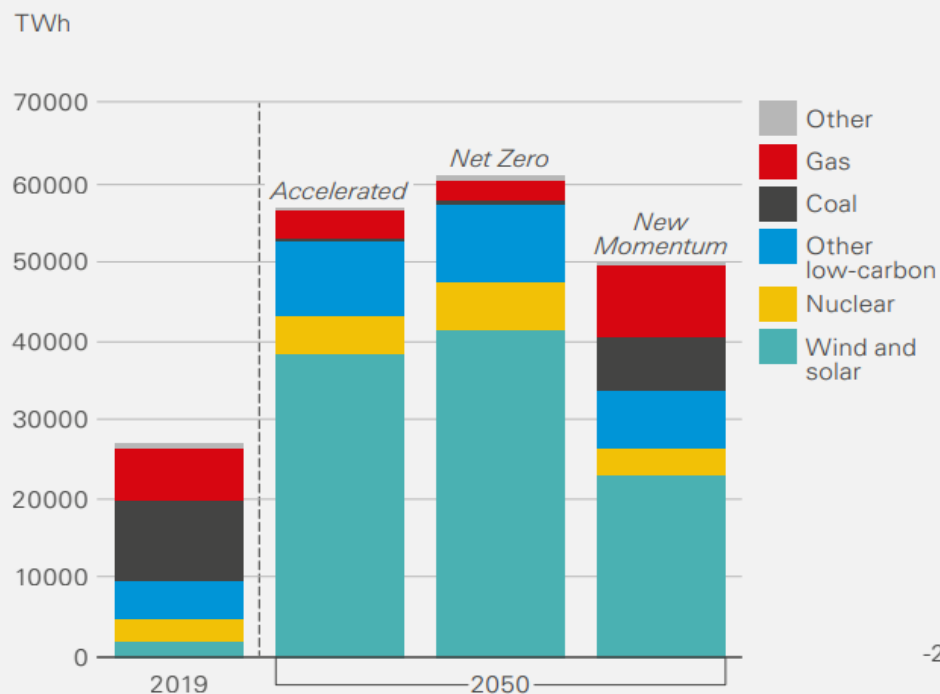
Share of total final consumption

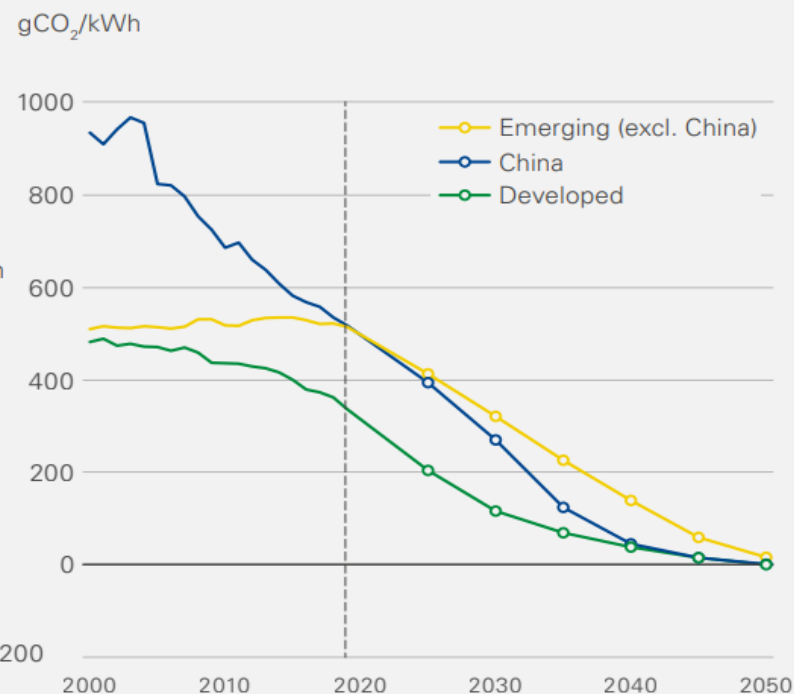

بادی و خورشیدی به دو منبع عمده تولید برق

Electricity generation by fuel

Carbon intensity of power generation in *Accelerated*

سناریوهای ایران ۲۰۲۵ تا ۲۰۳۰

سناریوی مبنا: ادامه وضعیت کنونی با ریسک‌های کنترل شده

تولید: تثبیت در محدوده ۳ تا ۳/۵ میلیون بشکه در روز؛ در صورت رفع برخی گلوگاه‌های عملیاتی و صادراتی، ظرفیت پایدار می‌تواند تا حدود ۳/۸ میلیون بشکه برسد.

قیمت و درآمد: محیط قیمتی در سطح «میانه اما پرنوسان»؛ رشد ضعیف تقاضای جهانی در کنار عرضه رو به افزایش فشار زیادی بر تخفیف‌ها و پرمیوم‌ها وارد می‌کند.

نتیجه: رشد درآمد بیشتر از مسیر حفظ سهم بازار، کاهش تخفیف‌ها و کنترل هزینه‌ها حاصل می‌شود، نه صرفاً از طریق افزایش حجم.

سناریوی مثبت: کاهش ریسک‌های تجاری و دسترسی بهتر به بازار

تولید: امکان افزایش تدریجی تا محدوده ۳/۶ تا ۳/۸ میلیون بشکه در روز تا سال‌های ۲۰۲۷-۲۰۲۸، با اتکا به طرح‌های بهبود تولید brownfield/EOR و بهبود زنجیره تدارکات.

ریسک بازار: با توجه به احتمال مازاد ظرفیت جهانی تا ۲۰۳۰، افزایش حجم لزوماً به معنای افزایش درآمد نیست؛ موفقیت وابسته به قراردادهای منعطف و بازاریابی هوشمندانه خواهد بود.

سناریوی منفی: تشدید محدودیت‌ها یا بروز اختلالات

تولید: احتمال افت موقت یا نوسانی به زیر ۳ میلیون بشکه در روز. درآمد: کاهش مضاعف به دلیل هم‌زمانی با رشد عرضه جهانی و رسیدن تقاضا به سقف؛ تخفیف‌های بیشتر می‌تواند فشار مضاعف وارد کند.

بیانیه سلب مسئولیت

این گزارش صرفاً جنبه تحلیلی و اطلاع‌رسانی دارد و بیانگر دیدگاه و برداشت تحلیل‌گران تهیه‌کننده آن است. اطلاعات و داده‌های مندرج در این گزارش از منابع معتبر گردآوری شده‌اند، با این حال تحقق آن‌ها تضمین نمی‌شود. هیچ‌یک از مطالب این گزارش به منزله‌ی توصیه به خرید، فروش یا نگهداری اوراق بهادار یا هر نوع دارایی مالی دیگر نیست.

مسئولیت هرگونه تصمیم سرمایه‌گذاری بر عهده استفاده‌کنندگان از این گزارش است و تهیه‌کنندگان، ناشر و وابستگان آن هیچ‌گونه تعهد یا مسئولیتی در قبال سود، زیان یا سایر پیامدهای ناشی از استفاده از محتوای این گزارش نخواهند داشت.

تامین سرمایه بانک ملت

پیشرو در انتشار اوراق مرابحه ارزی

فولاد مبارکه اصفهان
۱۱۰ میلیون یورو

پالایش گاز بیدبلند خلیج فارس
۱۵۰ میلیون یورو

پتروشیمی سروش مهستان عسلویه
۳۰ میلیون یورو

پتروشیمی نگین مهستان کنگان
۳۰ میلیون یورو

